40ՐԴ ՏԱՐԻ — 22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1909 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 4 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1910 — ԹԻՒ 1560

ՏԷՐ ԵՒ ՅՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
ՊՈԼԻՍ, ՊԱՊԸ — ԱԼԻ ՊԱՏՏԷՍԻ
Էպուսսուուտ (Սեփէթճի) փողոց թիւ 38

BUREAUX DU JOURNAL HAÏRENIK
Avenue de la Sublime-Porte rue Eboussuoud No. 38
CONSTANTINOPLE

10 ՓԱՐԱ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ
ՕՐԱԳԻՐ

ՈՒՆԵՑՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Պոլսոյ համար . . . . 300 թիւ 75 տող. Մէջտեղ
» » . . . . 150 » 40 » »
Գաւառներու . . . . 300 » 100 » »
» . . . . 150 » 50 » »
Օտար երկիր երկօրեայ . . 300 » 25 ֆրանք
» » ամենօրեայ . . 300 » 30 »
Ռուսիա . . . . 300 » 40 [illegible]
(Միւս պայմանները տեսնել հրատ. երեսը)
Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ [illegible] չի դարձուիր

درعالی جاده‌سنده ابوالسعود سوقاغی نومرو ۳۸
غزته‌سی اداره‌سنه

10 ՓԱՐԱ

ՕՐԿԱՆԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Պատմական կեանքի ծաւալումը Աւստրիոյ մէջ բազմապիսի փաստերով կը վկայէ թէ ազգերու յարաբերութեան միակ գօհացուցիչ լուծումը ազգային անհատականութիւններն ու յատուկ պայմաններն հաշուի առնելն է։

Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Երբոր կ'ըսենք թէ մարդս օրկանական էակ մըն է, կը հասկըցուի թէ ան գործարաններ (օրկաններ) ունի, ինչպէս ըրան, սառ-մնքս, լիւթ, աչք եւայլն։ Իսկ երբ Ս. Վրացեան կը բացատրէ թէ Տաճկաստանի մէջ ապրող այլ և այլ ազգերը պարտին ունենալ իրենց միջև օրկանական, այսինքն գործարանաւորական միութիւն մը, ամէն ոք պէտք կ'զգայ որոշ գիտնալու թէ այս օրկանական բառն ինչ կրնայ նշանակել. երբ ան տարբեր տարբեր ցեղերու կենակցութեան վիճակը կ'ուզէ սահմանել ու յատկանշել։ Այս բառը շատ յատակօրէն ըմբռնելու պէտքը առնոր համար մեծ է որ Ս. Վրացեան կը յաւելու թէ առանց այս օրկանական միութեան, երկրին այլեւայլ ազգերը սահմանուած են թշնամական յարաբերութիւններ ունենալու իրարու նկատմամբ և Տաճկաստան ինքն ալ դատապարտուած է տարրալուծման, ուրիշ խօսքով, քայքայման և կործանման։ Օրկանական միութիւնը ուրեմն ամենակարեւոր բան մըն է Թուրքիոյ մէջ թէ Հայուն և թէ Թուրքին համար, առայժմ զանց առնելով խօսիլ Պուլկարին ու Յունին նկատմամբ։ Այս օրկանական միութիւնն որ մեր ներկայ ու ապագայ բարօրութիւնը, մեր ցեղային կեանքին խաղաղ զարգացումը պիտի ապահովէ — և միակն է ապահովողը, մի մտնենք — Ս. Վրացեան կը հաւատէ թէ այսօր Թուրքիայի վիճակը տնօրինող շրջանները չեն որ կ'ուզեն տալ կամ կրնան տալ թէ տեսիկա Թուրքիայի ներկայ կառավարութեան եւ իշխող կուսակցութեան դնուած քաղաքականութեամբ ձեռք չի բերուիր։

Ս. Վրացեանի այս տեսութիւնները զմեզ կը վերադարձնէ այն հարցերուն, որոնց վրայ երբ սկսանք խօսիլ Հայրենիքի մէջ, առանց խրթին և մանուածապատ տրամաբանութեան, առանց օտարամուտ բառի և ոճի, չմնայ շարամիտ ապուշութիւններ զոր չընենք դիմացի կողմէն։ Ցետոյ մեր ենք եղեր, գերընտիր դասուն չենք պատկանիր եղեր եւայլն։

* * *

Ո՞ւր է, հարցնենք հիմա, հակասութիւնը Ս. Վրացեանի մը խօսքին ու գործին մէջ, քանի որ անշուշտ այս վերջինը իբր Դաշնակցական կը հեռուի իր կուսակցութեան գործելակերպին, որուն ինչ ըլլալը հիմա ամէն ոք գիտէ։ Որպէս զի այլ և այլ ազգերու միջև կարելի ըլլայ մտցնել օրկանական միութիւն մը՝ պէտք է որ անոնցմէ իւրաքանչիւրն իսկ նախ և առաջ իր յատուկ օրկանական կեանքն ունենայ, և մանաւանդ պահպանէ։ Առանց անձնական ինքնութեան ցեղին յատուկ սեփական կեանքին, միութիւնը այլ եւս միութիւն չըլլար, այլ միայն կլանումը, կամ ձուլումը միւսին մէջ։

Արդ, Տաճկաստանի Հայերն, իբր առանձին ազգ, ունի՞ն թէ ոչ իրենց յատուկ օրկանական կեանքը։ Եթէ ունին, որո՞նք են այդ գործարանները կամ օրկանները։ Ասոնց մէջ գլխաւորներէն մէկն է հայ բարբառը, որուն մասին չկայ անհամաձայնութիւն, բայց ոչ նուազ կարեւոր գործարան մըն ալ Հայաստանեայց Եկեղեցին է որուն կազմակերպութենէն միայն դուրս եկած այն անգնահատելի օրկանը որ կը կոչուի Ազգային Սահմանադրութիւն, և որուն ապագան ապահովեալ պիտի նկատենք որչափ ատեն որ Հայաստանեայց Եկեղեցին գոյութիւն ունենայ։ Երբոր պատմաբանը կը խօսի Ազգ. Սահմանադրութեան ծագումը, կը տեսնէ թէ անցեալ դարու երկրորդ կիսուն մէջ քանի մը Հայեր կը ձեռնարկէին կարգ ու կանոն մտցնել եկեղեցական և եկեղեցիի յարակից հասատութեանց մատակարարութեան մէջ և այս կրօնական բարեկարգմանց ճանապարհով է որ յաջողեցան հանիլ նաև քիչ թէ շատ քաղաքական ուրոյն կեանքի մը սկզբնաւորութեան Հայ ազգին մէջ(*)։ Քաղաքական կեանքը, եթէ կայ հայ բաղխական կեանք մը, և կայ անշուշտ, ոկիզն առաւ եկեղեցիին մէջ, և յեղափոխութիւնն իր 300,000 զոհերով, ըլլա հայ, ըլլա ազգային բան մը չաւելցուց մեր ունեցածին վրայ։ Ասոր դէմ, ունինք հիմա Օտանցիութեան մը վարդապետութիւն, որ Թուրքերուն բաղձանքին նայելով, պէտք չէ նշանակէ ուրիշ բան, բայց եթէ ցեղերու առանձնական յատկանիշներուն ջնջումը — ինչպէս ասիկա շատ լաւ բացատրուած էր Պապանդատի մէկ յօդուածին մէջ զոր արտատպեցինք ժամանակին։ Իսկ Ս. Վրացեանի տեսութեամբ, այս օսմանցութիւնը պարտի նշանակ

կրցած ապահովել դիմում, սա այդ գաղտնիքը պակեր է իրեն, վրիպեր է իր ուշադրութենէն ու ասոր երեսէն տուժած է չարաչար կերպով մինչև հիմա ու ալ պիտի տուժէ մինչև որ նա չի հմանայ այդ ամենակարևոր ու ամենակենսական գաղտնիքին։

Եթէ հայ-վաճառականը դիտ չտեսնէ մասին ունեցած իր հմտութեան ու հարպիկութեան չափ ալ հմանայ զայն պահելու ու տեւական դարձնելու արուեստին, երբեք տարակոյս չի կայ թէ կատարեալ պիտի ըլլայ իր յաջողութիւնը ու բոլորովին ապահոված պիտի ըլլայ իր հարստութեան ապագան։ Իր նախորդներուն պէս «երէկ կար այսօր չկայ» պիտի չըլլայ իր վիճակը։ ու պիտի չարունակէ ապահովաբար իր ինչքն ու հարստութիւնը, իր համբաւն ու իր անունը սերունդէ սերունդ։ յաջորդէ յաջորդ ապահով ու անվախ։

Դուցէ այս առթիւ առարկողներ գտնուին թէ հայ վաճառականը ամենէն ղնանեռու ենթարկուելու մասնաւանդ այս վերջերս։ քաղաքական ներքին թէ արտաքին պատահարներ մեծամեծ դժուարութիւններ յարուցին։ Այո՛, կ'ընդունինք, չատ իրաւացի է իրենց այս տարակուսիւնը։ մանաւանդ օսմ. դահուն ստորին չառաւիղը գետնաքարշ Հայմա լինչ ջանքեր չի թափեց, ինչ ստորին միջոցներու չի դիմեց հայ վաճառականութիւնը ձախողութեան մատնելու։ ու անոր իւրաքանչիւր ձեռնարկը ապարդիւն դարձնելու ու յաջողեցաւ ալ բազմաթիւ անգամներ մոխիրի վրայ նստեցնելով չատ մը հարուստ ու բարեկեցիկ ընտանիքներ։ այս անուրանալի է։ անարդարութիւն է հակառակը պնդել։ սակայն ամէն զարգացի մէջ ալ պէտք է ի նկատի առնել թէ այս վերոյշեալ ձախողութիւն պարագաները անակնկալներ ու բացառութիւններ են, կուգան ու կ'երթան։ բայց յաջողութեան լուսն պակաս, հիմնական կէտը նորէն պակաս, նորէն թերի կը մնայ։ Եթէ հայ վաճառականը իր գործելակերպին մէջ, իր առեւտրական ծրագրին մէջ չի մտցուցեր նաև իր չտեսած դրամը պահպանելու արուեստը, և չի գործադրէ այդ մասին պէտք եղած միջոցները։

Յաջորդ յօդուածի մը մէջ պիտի աշխատինք քննել հայ վաճառականին ուրիշ թերի կողմերը՝ որոնք նուազ աւելի ուշադրութիւն չունին իր յաջողութեան տեսակէտով։ Հ. Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Պէյրութ

Քաղաքական

ԿՐԵՏԷ

Աթէնքէն լուր կը տրուի թէ Կրետական կառավարութիւնը, ինչպէս նախորդ չրջանին, նոյնպէս ալ այս նոր նատաչրջանին երբեմն երբեմն հոգեբանական ժողովին առջև։ Աղդային ժողովի նոր ընտրութիւնները պէտք է կատարուին Մարտ 20ին։ Այժմէն կարելի չէ բան մը ըսել այդ ընտրութիւնները արդիւնքին մասին։ Կրետական վերամիաւորութեան պրոմոնութիւն պիտի տրուի ազգային պաշտպանութեան հաւատարիմ մը հաստատել։ Կրետական Երեսփոխանական Ժողովը իր Նատաչրջանը փակեց Ցուն. 2ին (Ը. Ե.)։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Զինուորական միութենէն պատուիրակութիւն մը Մ. Թէոդորիսի եւ Մ. Ռալլիի նամակ մը յանձնեց, որով կը պնդէ թէ անտրաժեշտ է ամրապնդել քուէարկել զինուորական և եկեղեցական դարձնորդութիւնները։

Պ. Թէոդորիս ի պատասխանի եղած բարդութիւններուն, յայտարարեց զինուորական Միութիւնն պատուիրակներուն թէ Երեսփոխանական ժողովին առջև։ Աղդային ժողովի նոր ընտրութիւնները պէտք է կատարուին Մարտ 20ին։ Այժմէն կարելի չէ բան մը ըսել այդ ընտրութիւնները մասին։ Կրետական վերամիաւորութեան պրոմոնութիւն պիտի տրուի ազգային պաշտպանութեան հաւատարիմ մը հաստատել։ Կրետական Երեսփոխանական Ժողովը իր Նատաչրջանը փակեց Ցուն. 2ին (Ը. Ե.)։

Ներքին Լուրեր

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Ճավիա ու Թալէաթ պէյերը յայտարարեցին խմբագրի մը թէ նոր Եպարքոս Հաղդը պէյերը Կ. Պոլիս ժամանէ, թէ՛ իրենք և թէ միւս նախարարները իրենց պաշտօններէն պիտի քաշուին։ Խմբագիրը ըսաւ որ Հաղդը պէյի ընտրութիւնը անշուշտ ուրախութիւն կը պատճառէ իրենց։ Երկու նախարարները հաստատական պատասխան տուին, ըսելով որ ինքնաւ պիտի չնասնուին ներկայ սահմանին և թէ ամէնքն ալ որոշած են ազատ թողուլ նոր Եպարքոսը որ իր ուզած անձերը նախարար ընտրէ։ Խմբագիրը յարեց թէ անշուշտ պիտի չմերժեն իրենց մասնակցութիւնը նոր Դանլիճին։ Ճաւիտ ու Թալէաթ պէյերը պատասխանեցին թէ իրենց պաշտօնը պիտի չարուներկեն, եթէ առաջարկութիւն մը ըլլայ։ Խմբագիրը ուզեց դիտնալ թէ ինչ էին Հաղդը պէյի պայմանները՝ նոր Դանլիճը կազմելու մասին և թէ իրաւ է որ Հաղդը պէյ պահանջած է վերցնել պաշարման վիճակը։ Երկու նախարարները պատասխանեցին.— «Շատ հեռուն կ'երթանք։ Բնաւ խնդիր չկայ պաշարման վիճակը վերցնելու, այլ կարգ մը կէտեր բարեփոխել, ինչ որ ընդունելի է։»

—Կ'ըսուի թէ Բարիզի օսմ. նախկին դեսպան Զէյա փաշա նոր Դանլիճին մէջ պիտի մտնէ։

—Նախորդ նախարարներէն մէկը յայտարարեր է խմբագրի մը թէ Հաղդը պէյ, Եպարքոսութիւնը ընդունելու համար կարգ մը պայմաններ առաջարկած ըլլալով, թէ՛ նախորդ նախարարները և թէ Օսմ. Մ. ու Ց. կուսակցութիւնը փոխադարձ առաջարկութիւններ պիտի ընեն Հաղդը պէյի։ հետեւաբար այդ մասին և Հաղդը պէյի ծրագրին նկատմամբ մինչեւ որ կէտերը փոխանակութիւն չկատարուի, նոր Դանլիճին կազմութեանը նկատմամբ կարելի չէ հիմակուընէ բան մը ըսել։

—Եվրոպիի նախարար Համատ փաշայի համար կ'ըսուի թէ բարձրաձայն պիտի հրաժարի, այդ պաշտօնարանին գործերուն անկանոն ընթացքին պատճառով։ Ասկէ զատ նաև անհամաձայնութիւններ կան Համատ փաշայի և պաշտօնարաններու վերակազմութեան յանձնաժողովին միջև։

ՀԱԳԴՐ ՊԷՅ.— Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Իտալիոյ թագաւորը, առջի գիշերը, անդան տուեր է ի պատիւ Հաղդը պէյի։ Ներկայ գտնուեր են նաև Իտալիոյ նախարարապետը, նախարարները, օտար տէրութեանց դեսպանները և օսմ. դեսպանատան պաշտօնեաները։ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը բաժակաճառ մը խօսեր է Իտալիոյ ու Թուրքիոյ բարեւոր յարաբերութեանց և Թուրքիոյ յեղաշրջումին վրայ։ Նաև Հաղդը պէյի Եպարքոս անուանուելուն առթիւ ալ գնահատական խօսքեր ըսեր է։ Հաղդը պէյ պատասխանելով շնորհակալութիւն յայտներ և ըսեր է որ թէ՛ իր երկրին զարգացման ու յառաջդիմութեանը և թէ երկու երկիրներու բարեկամական յարաբերութեանց ամրապնդմանը պիտի աշխատի։ Նաև յարեր է թէ Իտալիոյ մէջ վարած պաշտօնը իրեն համար անմոռանալի յիշատակ մը պիտի ըլլայ։

—Երէկ իրիրուն ալ Իտալիոյ թագուհին սեղան մը տուեր է ի պատիւ Հաղդը պէյի։

—Նորէն զրոյց կայ թէ Հաղդը պէյ Կ. Պոլիս գալու միջոցին Երը Վիեննայէն անցնի, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Պարոն Էրէնթալի հետ պիտի տեսակցի։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Ֆրանֆուրթեր Զայդունգ հեռագիրը կը յայտնէ.—«Սըր Էրնէսթ Բէսլի ու Պերլինի սեղանաւորներուն միջև կատարուող բանակցութիւնները մեայն կը վերաբերին այն խնդրոյն թէ զկրման չահագրգռուողները ի՞նչ պայմաններով կրնան հաւանիլ Անգլիացիներուն կողմէ եղած առաջարկութեանց։ Անհիմն են այն զրոյցները թէ Գերմանները ջատագով ըլլան Պաղտատի երկաթուղիին ազդեցութեանց չրջանակներու բաժնուելու։ Բանակցութիւնները Թուրքիոյ կողմէ առաջարկուեցան և սա չուկէաը ու արդիւնքը ունեցան թէ բացարձակապէս հաստատուեցաւ որ ամէն տեսակ համաձայնութեանց համար նախապէս Թուրքիոյ հաւանութիւնը անհրաժեշտ է։ Գերմանիա իրաւունք ունի վարիչ դերի մը այդ ձեռնարկին մէջ, զոր երկար տարիներ առաջ պատրաստած ու յղացած է։ Կարելի չէ խնդիր ընել որ այդ իրաւունքէն հրաժարի։»

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Նոր Դանլիճը Հաղդը պէյի նախագահութեամբ կազմուելէ եւքը, նախարարաց Խորհուրդը նորէն նկատողութեան պիտի առնէ Արեւելեան խնդրոյն համար սերութեանց արուելիք ծանուցագիրը։

ՃԱՆԹԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Ֆրանսայի դեսպանը քանի մը անգամներ դիմում բրաւ Բ. Դրան մօտ՝ յանձնաժողով մը դրկելու Ճանթի, այդ խնդիրը կարգադրելու և սահմանագլուխը գծելու համար։ Ատոր վրայ արտաքին գործոց նախարարութիւնը որոշեց յանձնաժողով մը կազմել՝ նորէն քննելու նոյն խնդիրը։ Նոյն նախարարութիւնը պահանջեց Ֆրանսայի դեսպանատունէն՝ զեկուցանել նոյն յանձնաժողովին մասնակցելիք Ֆրանսական սպաներուն անունները։ Դեսպանատունը դեռ չպատասխանեց։

ՀԵՐՖՈՒՄ ՄԸ.— Եհեի Կազէտա կ'ըսէ թէ ներքին գործոց պաշտօնարանին և պետական Խորհուրդին մէջ պաշտօնական տեղեկութիւն մը չկայ զարգական այն հրատարակութեանց մասին թէ պետական Խորհուրդը որոշած ըլլայ որ եպիսկոպոսները ու մետրապոլիտները ամէն վերջը Իտարէի ժողովներուն մէջ չընդունուին իբրեւ անդամ։

ԵԼՄԷՆԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Սուլթանին գործոց նախարարութիւնը հեռագրով Պերլին հաղորդեց օսմ. կառավարութեան կողմէ կատարուած քննութեանց արդիւնքը՝ Եէմէնի մէջ Իտալիոյի մը և Դերմանի մը սպանութեան գործին համար։

ՕՍՄ. ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ.— Կարգ մը չրջանակներու մէջ զրոյց կայ թէ Սոֆիայի օսմ. դեսպան Ասըմ պէյ և Աթէնքի օսմ. դեսպան Նազի պէյ Կ. Պոլիս պիտի կոչուին։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ բարձրաստիճան սպայ մը Եէմէնի նահանգին բարենորոգմանը ու զարգացմանը մասին ծրագիր մը ներկայացուց Բ. Դրան։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ կուսակալ Իպրահիմ պէյ, որ Կ. Պոլիս կը գտնուի, կիրակի իրիկուն Բ. Դուռը գնաց և հրաստիմքերու վերաբերող կանոնագրին գործադրութեանը մասին տեսակցեցաւ Հիւսէյին Հիլմի փաշայի ու Թալէաթ պէյին հետ։ Ցետոյ Հիւսէյին Հիլմի փաշա, Բիքաթ փաշա և Թալէաթ պէյ մինչեւ ուշ ատեն երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցան այդ խնդրոյն նկատմամբ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ծփուն ցուցանդէսը պարունակող չոգենաւին մէջ կը գտնուի Օտեսայի ամէնէն առաջնակարգ նուագածուներու խումբը, Նիքոլա կայսեր փափաքին համաձայն։ Ռուսերոյ դեսպանը տեղեկացուց կայս. պալատան թէ չորեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն մեկնելուն առթիւ, նուագածուներու այդ խումբը ուրբաթ կէսօրէն երկու ժամ եւքը Բիթի Շանի պարտէզին մէջ նուագահանդէս մը պիտի տայ մայրաքաղաքիս լարեզործական հասարակութեանց ի նպաստ։ ուստի եթէ Սուլթանը կը փափաքի, այդ խումբը պատրաստ է կայս. պալատան մէջ ալ նուագելու։ Սուլթանը ընդունեց այդ առաջարկութիւնը, որով ուրբաթ օրը կէսօրէն չորս ժամ եւքը նոյն խումբը պիտի նուագէ կայս. պալատան մէջ։

—Ցուեցոց Պաարիարքը, մէկ քանի կրօնաւորներու և Պարիարքարանի պաշտօնեաներու հետ, կիրակի օրը այցելեց ռուսական ծփուն ցուցանդէսը։

ՔԱՆՕ ՕՊՈՄՈՊԻԼ.— Ոսմիկանութեան արամադրութեանը տակ կղզիներու կողմերը և Վոսփորի մէջ հակոզութիւն կատարելու համար զրահապատ ինքնաչարժ մակոյկներ (քանօ օպոմոպիլ) պիտի գնուին։

ԲԵՐԱՅԻ ոստիկանութիւնը երկու չաբաթէն պիտի փոխադրուի Մինք փողոցին մէջ վարձուած նոր չէնքը։ Ոստիկան-զինուորներու գումարատեղ ալ այդ տեղիս Թագսիմ պահակոցը պիտի փոխադրուի։

ՀԱՆԲԱՅԻՆ ապահովութեան անօրէն Կալիպ պէյ, որ Եւրոպայի մէջ ուսումնասիրութիւններ կը կատարէ, երկրորդ տեղեկագիր մը ալ զրկեց, որով բաղդատութիւններ կ'ընէ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ ոստիկաններուն միջև։ Կալիպ պէյ կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ ոստիկաններուն վրայ աւելի մեծ կանոնաւորութիւն մը ու գործունէութիւն մը տեսած է և թէ փոխադրութեան միջոցները չատ ու արագ ըլլալուն համար Գերմանիոյ մէջ աւելի քիչ ոճիրներ կը գործուին։ Կալիպ պէյ զրկած է նաև Գերմանիոյ ոստիկանութեան ներքին կանոնագիրը։ Հիմա Բարիզ կը գտնուի։

ՀԱՆՐԱՅՈՒՆՆԵՐԸ.— Բերայի ոստիկանութիւնը սկսաւ գնդին և կարմիր ազակիներով լապտերներ գնել ալ Բերայի զանազան թաղերը գտնուող հանրատաներու դուռներուն առջև։

Բ. ԴՐԱՆ մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է Կ. Պոլսոյ կուսակալութեան և քաղաքապետութեան պարտականութիւնները սահմանելու նպատակով։

ՆՂԵՌՆԱԴԱՏ ատենը երեք տարուան բանտարկութեան դատապարտեց նպարավաճառ Սիրտրին, որ անցեալ օրուան այրելու ձեռնարկած էր Թոփխանէի Տէֆթէրքար Եօղուշը թաղին մէջ մտալաճառ Հոճի Էմէնէ էֆ-ի առնը։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ Քամբէվէնէր փաշա, որ երկար տարիներէ ի վեր օսմ. ծառայութեան մէջ կը գտնուէր, 7500 ղրուշ ամսաթոշակով հանդստեան կոչուեցաւ։ Այդ գումարը Գերմանիոյ մէջ պիտի տանայ Օսմ. Պանքային միջոցաւ։

ՌՈՒՊԷԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ.—Օսմ. կառավարութիւնը թէեւ պաշտօնապէս չի մասնակցիր 1911ի մայիսին Ռուսպէի մէջ կազմուելիք ֆրանսական ցուցահանդէսին, սակայն առեւտրական նախարարութիւնը հրաւիրեց Թուրքիոյ ազգային բոլոր վաճառականները ու արհեստաւորները իրենց արտադրութիւնները զրկել նոյն ցուցահանդէսին, ուրկէ անտեսական տեսակէտով մեծապէս պիտի օգտուի Թուրքիա։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ նոր զինուորները քիչ տանէն զէնքի տակ կոչուելով, իսկոյն պիտի զեպեղուին Ա. Բ. ու Գ. զօրաբանակներուն մէջ։

ՔՍԱԿԱՀԱՏՆԵՐԸ մէկ քանի օրէ ի վեր բաւական կ'օգտուին ռուսական ծփուն ցուցահանդէսը դիտելու համար Դոլմաբոյ քարափին վրայ հաւաքուած բազմութենէն։ Ռաֆայէլ անուն քսան տարեկան մը անցեալ օր Կիզոր անուն մարդու մը քսակը չորթեց, բայց ոստիկան մը կողմէ տեսնուելով ձերբակալուեցաւ։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ մասնաւոր մարդեր պատրաստել կուտայ, որպէսզի ախտավարակները ժողովրդեան ածուխ վաճառելու առթիւ, ածուխները այդ մարդերէն ստանան։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Մաքսային ընդհանուր անօրէն Սըրրի պէյ, քննական պայմանի համար դաւառները գրասնուած միջոցին, մաքսատուները չըրջաբերական մը ղրկուելով կը ծանուցուի թէ վաճառականներու կողմէ եւրոպացէն բերուած տպրանքներու յայտագրին համաձայն երբ քննութիւն կատարուի և տպրանքները պակաս ելլեն, պատասխանատու մաքսը վերջնականապէս առնուի և պակասին ալ իբրեւ աւանդ։ Նաև թէ աւանդաբար առնուածը եւ տալու համար հրահանգ խնդրուի։ Վաճառականները նկատողութեան առնելով այդ չրջաբերականին առաջ բերելիք գժտութիւններ, տպերագրով մը բողոքեցին։ Մաքսային խորհրդական Պ. Քրաուֆորա իրողութեան տեղեկանալով, յայտարարեց թէ ինք այդ տեսակ հրաման մը առած չէ։ Օտար տպրանքներու մաքսատան պաշտօնեաները կուգուեցան և յայտարարեցին թէ Պ. Քրաուֆորի անունով այդ տեսակ հրաման մը տրուած է։ Անգլիացի խորհրդականը եւ լեռել տուաւ իր տարաբերութեամբ զրկուած հրամանագիրը և տպեր Ֆրանսերէն «Ցեւ Գրութեան» մը աւելցնելով խնդիրը ուղղեց։ Թասվիրը էֆֆեար կ'ըսէ թէ քանի որ Պ. Քրաուֆորա բարկութեամբ ուղղած է այդ տեղը, ուրեմն այդ անկանոնութեան պատճառ եղող և ցաւալի ու զարմանալի երկրորդ ձեռքը պէտք է փնտռել։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ չորրորդ ասլիճանի քննիչ կարգուեցան այն տասնմէկ պաշտօնեաները (մէկը հայ՝ Ալամէֆ. Խուրտաճեան) որոնք Ֆրանսայի մէջ ուսումնասիրութիւններնը աւարտէլ եւքը Կ. Պոլիս վերադարձած են։

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ԼՐԱԳԻՐ.—Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Վասիլ անուն ցուրէլ մը՝ իբրեւ վաճառող Վէյէրնա Բօսքա լրագրին, որուն մուտքը արգիլուած է Թուրքիոյ մէջ։

ՀԵՐՖՈՒՄ ԵՒ ԲՆՆՈՒԹԻՒՆ.— Տեղական հայերէն թերթ մը ծանուցած էր թէ Սկիւտարի մէջ կարգ մը ազգասիրութիւններ փակցուած են։ Կառաւուած քննութեամբ հաստատուեր է որ այդ տեսակ ազգասիրութիւններ փակցուած ըլլալը բոլորովին անհիմն է և խնդիրը ներքին գործոց նախարարութեան միջոցաւ Սակայն հանրային ապահովութեան տնօրէնութիւնը նկատեալ որ մթագրերը գրգռող նոյն կարգի սուտեր յաբիւրող ու հրատարակիչներու մասին պէտք է օրինական հետապնդում կատարել, քննութեան ձեռնարկեց հասկնալու համար թէ այդ սուտ լուրը ո՞ր կողմէն արուած է նոյն լրագրին։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը ու դեսպանուհին, որոնք բացակայ կը գտնուէին, Կ. Պոլիս վերադարձան։ Սըր Ժէրար Լասութէր տեսակցեցաւ Հիւսէյին Հիլմի ու Բիքաթ փաշաներուն հետ։

ՍՕՖԻԱՅԻ օսմ. դեսպանը հեռագրեց Բ. Դրան թէ պուլկար կառավարութեան անդամներէն և պաշտօնեաներէն և ոչ մէկը մասնակցած է կիրակի օրուան մթինկին որ դումարուած էր Մակեդոնիայի մէջ հրատարակիչներու դէմ ձեռք առնուած միջոցներուն նպատակով։

ՀԱԳՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԽԸԶԻԱԾ.— Արեւելեան երկաթուղիներու Ընկերութիւնը կը ծանուցանէ թէ չաբաթէն կիրակի գիշեր մեծ ազդանշաններու հետեւանքով երկաթուղիի հաղորդակցութիւնները խզուած են Ֆիլիպէի և Փափազլի միջև։ Ցետոյ տնօրինութիւն Կ. Պոլսոյ ու Սոֆիայի միջև Սրիւելիան ձեպընթացին երթեւեկութիւնները դադրած են. եւրոպական կառուցմերին ալ Թրնովա-Սէյմէնլիի ու Ֆիլիպէի միջև։ Սպրանք ու առաքած պիտի չընդունուին Փափազը կայարանէն անդին, ուրիշ միջոցաւ փոխադրութիւնը անկարելի ըլլալով։

ԳԱԼԱՏԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈԼԿԱՐՆԵՐԸ ՄԱԿԵԴՈՆԻԱՑԻ ՄԷՋ.— Երէկ հրատարակեցինք Մանսուրի մէջպես Բանչէ Տորէֆ էֆ-ի կողմէ ներքին գործոց նախարար Թալէաթ պէյի ուղղուած բաց նամակ մը, որով կը բողոքէր Մանսուրի կուսակալին այն յայտարարութեանը դէմ թէ Պուլկարները գոհ չեն հրասխուսմերու վերաբերող կանոնագրին գործադրութենէն և թէ բարեացակամութիւն չունին։ Մանսուրի կուսակալը, հեռագիր մը ուղղելով, կը ծանուցանէ թէ ինք ընաւ բան չէ իրեն վերագրուած խօսքերը և թէ այդ միջոցաւ հերքիմադիր մըն ալ զրկած է Սելանիկի Եհեի Ասբր լրագրին, որ հրատարակած էր նոյն յայտարարութիւնը։

ՀԱՆԸՕԳՈՒՍ չինութեանց նախարարութիւնը կ'որոշէ այն ճարտարագէտները որոնք պիտի սահմանեն Մանսուրը-Նանեա-Աւլոնիայի երկաթուղիին անցնելիք տեղերը։ Ատոնք Մակեդոնիայի մէջ ճամբաներու և կամուրջներու չինութեան մասին ալ քննութիւն պիտի կատարեն։ Նախարարութիւնը յանձնաժողովի մը յանձնած է նահանգներու մէջ չինուելիք նեղ գիծով երկաթուղիներու ծրագիրներուն քննութիւնը։

ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ.— Պետական Խորհուրդը քննութեան ենթարկած էր հրասխուսմերու վերաբերող կանոնագիրը, կատարուած փոփոխութիւններ և յաւելումներ ընելու համար։ Նոյն Խորհուրդը տարարեց իր քննութիւնները և այդ կանոնագիրը, իր կողմէ պատրաստուած ծրագրով մը, պիտի ներկայացնէ Եպարքոսութեան։

ՊՈՂՍՅԵՆ ներքին գործոց նախարարութեան ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ոստիկան-զինուորները վիրաւորեր և ձերբակալեր են Գուշուլար Էմին անուն նշանաւոր աւազակը, որուն ընկերը՝ Թորոլ Սէֆէա երեք ամիս առաջ ձերբակալուած էր նոյն տեղը։

ՀԻՃԱՉԻ ՈՍԿԵՀԱՆԳԵՐԸ.—Հիճազի երկաթուղիին չինութեանց աշխատող ճարտարագէտները տեղեկացուցին թէ այդ գիծին մօտերը ոսկիի խիստ հարուստ հանքեր կան և թէ հանքային ճարտարագէտներու կողմէ կատարուելիք մասնագիտական աշխատութիւններով դիւրաւ երեւան պիտի հանուին։

ՀԵՌԱԳՐՄԱԹԵԼ.— Զարսյի և Սուչէրի մէջտեղը հեռագրական թել մը հաստատուեցաւ Սըվազի նահանգին և Շապին Դարահիսարի միջև հեռագրական հաղորդակցութիւնները դիւրացնելու նպատակով։

ԹՈՒՆԱՒՈՐ ՍՈՒՆԿ.— Խարբերդի նահանգին Պէչէնի գաւառակին երկու գիւղերու ժողովուրդին քառասուներկու հոգի թունաւոր սունկ կերած ըլլալով, ատոնցմէ տասնըհօթը մեռեր են։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը, հանրային առողջապահութեան ժողովին մէկ տեղեկագրին վրայ, ծանոյց բոլոր նահանգները որ թաղապետութեանց միջոցաւ ժողովուրդին հարկ եղած պատուէրները տրուին թունաւոր սունկերէն զգուշանալու համար։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ԵՒ ԷՐԶՐՈՒՄԻ միջև օթոմոբիլի երթեւեկութիւն մը հաստատելու մասին մենաշնորհ խնդրուած էր։ Ատոր պէտքը չեշտելու նպատակով Տրապիզոնէն կը գրեն թէ հիմակուան սայլերով ամառուան ամէնէն գեղեցիկ օրերուն հազիւ քսան օրէն կարելի է ապրանք փոխադրել Տրապիզոնի և Էրզրումի միջև։ իսկ ուղղերը 40-44 օրէն կ'երթան։ Ապահովագրական Ընկերութիւնները, փոխադրութեան այդ դժուարութենէն պատճառաւ, չեն ուզեր ապահովագրել ապրանքները։ Օթոմոբիլի հաստատման մենաշնորհ ուղղուողը կ'առաջարկէն խճուղիին աւելցուած տեղերը իրենց ծախքերովը նորոգել, ճամբուն երկու կողմը գտնուած խրամատները լցնել, զանազան հանգուցա չինութեանց ձեւերարկել և թիւնել մը բանալ Զարիանա լերան տակէն, որ ծովի մակերեւոյթէն 1800 մէթր բարձրութիւն ունի։ Այդ թիւնելը չինելուն նպատակը այն է թէ ձմեռուան եղանակին առաջը առնուի այն վնասներուն որոնց կ'ենթարկուին առեւտրական փոխադրութիւնները՝ նոյն լեռնէն գլորող խոշոր ձիւնակոյտերու տակ մնալով։ Տրապիզոնի ու Էրզրումի միջև կատարուող փոխադրութեանց տարեկան գումարը 120,000 թոնօն է։ Իւրաքանչիւր թոնային ծախքը 10-12 ոսկի։ Ծախքերու այդ բարձր գումարը պատճառ կ'ըլլան որ թէ՛ Էրզրումի և թէ չրջակայ քաղաքներուն մէջ ապրանքները սուղ ծախուին և այդ կերպով ազգաբութիւնը կը տարէ։ Բաւականաբար երբ օթոմոբիլի երթեւեկութիւնները սկսին, ժողովուրդը մեծապէս պիտի օգտուի։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Կայս. Իրատէ մը վաւերացուց Ճէպէլը Պէրէքէթի գինուորական տանտին հետեւեալ վճիռները.—Տանական տարուան տաժանակիր աշխատութեան՝ Հաճընի Գալէնտեր թաղէն ոսկերիչ Գրիգորի ազան փոխոտական Եղիան, որուն տունէն ու խանութէն պոմպա և հրանիւթեր գտնուած էին. նաև ընկերը՝ ձուլիչ Զոմճաքօղլը Պաղատարը։ Եղիան ի բացակայութեան դատուելով, նաև դատապարտուեցաւ ստացուած քներուն գրաւմանը։

ՁԱՒԸՐՃԱԼԸ ՊԱՇԱՐՈՒԱԾ.—Կ'ըսուի թէ Զաքրճալը տասը ժամուան չրջանակի մը մէջ պաշարուեր է և թէ զինուորական չրջան հետաքրքրական կը նեղնայ, որով հաւանական է որ քիչ առենէն ձերբակալուի։

ԱՏԱՆԱՅԻՆ կը գրեն Սրամպուլի Դեկտ. 15 թուականով.— «Գուրպան Պայրամի ատենը անցաւ առանց ամենափոքր միջադէպի, թէեւ միտքերը գըրգռուած էին տեղւոյն զինուորական տանտին վճռով մահուան դատապարտուած քսանչինգ իսլամներու կախուելուն առթիւ։ Աւելորդ է ըսել թէ մեր կուսակալին իսկապէս հայրենասիրական ջանքերուն չնորհիւ է որ կը պարտինք Պայրամի չորս օրերուն տիրող արտասովոր կերպով հանդարտ կացութիւնը։ Արդարեւ ձէմալ պէյ, ժողովրդեան մէջ բարեկարգութեան հակելու մասին որոնց որ անկ է անհրաժեշտ հրանդները տալէ առաջ, իր ներկայութեան հրաւիրեց քաղաքին գլխաւոր իսլամները, որոնց յանձնարարեց իրենց կողմէ ալ ամէն ջանք ընել, որպէս զի զանազան տարրերու միջև տիրող ներդաշնակութիւնը խանգարելիք բան մը տեղի չունենայ։ ձէմալ պէյ մեծ մզկիթը երթալով երկարօրէն խօսեցաւ ժողովրդեան՝ երբեմն հանդգնիչ և երբեմն սպառնական խօսքերով, որպէս զի Պայրամի օրերուն խռովարարութիւն չընեն։ Մեր կուսակալին այսքան ադդեցիկ միջոցներու դիմելուն պատճառը այն է որ 25 իսլամներու կախուելէն եւքը մէկ քանի հոգի աշխատած էին քաղաքին մէջ խռովութիւն յարուցանել՝ իրապէս վրդովիչ արարքներու ձեռնարկելով։ Արդարեւ Պայրամի առջի դիշերը հրաձիգներ պարպուեցան, մանաւանդ հայաբնակ թաղերու մէջ, որոնց բնակիչները անարեկած, դիշերանց կուսակալին դիմեցին, որ զանոնք ապահովցուց։ ձէմալ պէյի այս հոգածութիւնը, բարեացակամութիւնը և կորովի ընթացքը՝ բարեկարգութիւնը պահպանելու մասին, ցոյց կուտայ թէ ժողովուրդը այն տանն միայն խռովութիւններ կը յարուցանէ երբ բոլորովին ինքն իր գլխուն թողուի։ Եթէ ժամանակին ձէմալ պէյի պէս կուսակալ մը գտնըւէր...»

ՍՍԱՆԱՑԻ (Եէմէն) մօտերը վերվերվա Մուսթաֆա փաշայի և ապատամբ ցեղերու միջև ընդհարում տեղի ունեցած է։ Ապստամբները անձնատուր եղած են, որոնցմէ ապահովութիւն առնուելէ եւք՝ վերադարձուած են իրենց բնակատեղիները։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԾՓՈՒՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ

Կայսր Նիքոլա Բ. չոգենաւը հասաւ երեքշաբթի, 15/28 Դեկտ.։ Ցուցահանդէսը բացուեցաւ չորեքշաբթի, 16/29 Դեկտեմբեր՝ հրաւիրեալներուն համար։

Կազմակերպիչ յանձնախումբը պատրաստ ունի ծանուցանել բոլոր անոնց որ Ռուսական Ծփուն Ցուցահանդէսին համար հրաւիրագիր ընդունած են, թէ իրենց տոմսերուն վրայ նշանակուած ժամերը հետեւեալ կերպով փոխուած են։

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, ՇԱԲԱԹ եւ ԿԻՐԱԿԻ

Առաւօտեան ժամը 8ին 11 եւ կէս օրեն

Եսքը ժամը 2ին 6։

Փոխանակ 8էն 11ի, կէս օրէն մինչև 4 և 5էն 8ի։

Երկուշաբթի օրերը ժամը 8ին 1։

Օսմանցի և օտար վաճառականներէն, ինչպէս նաև անոր ներկայացուցիչներէն կը խնդրուի որ նախապատուութիւն ան առաւօտեան ժամերուն Ցուցահանդէսը այցելելու համար, որպէս զի տեսնի դիւրին ելլայ օգտակար ծանօթութիւններ տալ իրենց։

ՆՈՐ ԲԵՄ

Վարչութեամբ ՏԻԳՐԷՆ ՍԻՐԱՆՈՅՇԻ

«Հայրենական Տուն» Սիւէյմանի 4 տարով նշանաւոր առամը պիտի ներկայացուի վաղը գիշեր Օրթագիւղի Բարեսիրաց թատրոնին մէջ։

«Բամբիլաղարդ Տիկին» Աղէքսանդր Տիւմա որդի հռչակաւոր առամը պիտի ներկայացուի ուրբաթ գիշեր, Բերա, Վարիէթէ թատրոնին մէջ։ Տոմսակները կը ծախուին ամէն օր թատրոնին կիրէն։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԻ

Ս.ԶԳ

Օսմ. Կայս. Պանքային Կալաթայի, Սթամբոլի և Բերայի գրասենեակները դաց պիտի ըլլան 1910 Յունվար 6, 7, 14 և 11ին (Ն. Տ.)։

ՕՍՄ. ՄԵՊՈՒՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Բ. ՆՍՏԱՇԵՐՋԱՆ
ՀՕՐԴ. ԴԻՍԿ

ԺՈՂՈՎԸ ԳՈՐԾ ՏԵՍԱԾ ՈՒՆԻ՞Ի ԹԷ ՈՉ

ԽՂՃԱՄԻՏ ԵՐԵՍԹՈՒՍԱՆ ՄԸ

Ժողովը բացուեցաւ Ժամը 6ին Նախագահութեամբ Ամիա Բրգա պէյի։

Կարդացուեցան Եպարքոսական մէկ քանի թէղթերէներ։ Սահմանմէ մէկը կառաջարկէր Յելանիկի մէջ նոր փօստհեռագրատուն մը կառուցանել, որուն ծախքը գնահատուած էր 12000 ոսկի. զրկուեցաւ Եվմատկան Ցանձնաժողովին։ Երկրորդը կ'առաջարկէր հարկ եղած վարկը յատկացնել յառաջիկայ եվմատցոյցին մէջ՝ Դամթէմանիլի նահանգին անտառներուն և երկրագործութեան յառաջացման ու զարգացման մասին անհրաժեշտ միջոցները գործադրելու համար։ Ցզուեցաւ երկրագործական և եվմատկան յանձնաժողովներուն,

Հոսէյնայի մէպուս Թահիր Բէյէպ էֆ. պատճառաբանեալ հրաժարական մատուցած էր։ Ժողովը պահանջից լսել հրաժարման պատճառները, ուստի որոշուեցաւ հրաժարականը կարգալ։ Թահիր Բէյէպ էֆ. իր հրաժարման երկու պատճառ ցոյց կուտար, նախ եէմէնի մէջ պարբերաբար երևան եկած ապստամբական չարժումները՝ ընդդէմ իրենց նկատմամբ բռնուած ընթացքին։ Եէմէնի այս յարափոփոխ վիճակը պատճառ կ'ըլլայ չարունակ անդորրութեան և բարեկարգութեան վրդովուելուն այդ նահանգին մէջ, որուն ոչ մէկ կերպով հոգ կը տարուի։ Երկրորդ պատճառ ցոյց կուտար Եէմէնի մէպուսներուն Թուրքերէնի անտեղեակ ըլլալը, որ կ'արգիլէ զիրենք իրենց երկրին համար օգտակար եղող առաջարկներ ներկայացնելէ, միևնոյն ժամանակ նաև չեն կրնար հակառակիլ նահանգին նկատմամբ գործադրուելիք այն անօրինութեանց, զորս իրենք անյարմար ու վնասակար կը համարին։ Ուստի չկրնալով պէտք եղածին պէս իր պարտքը կատարել, Թահիր Բէյէպ էֆ. նախընտրած կը համարի իր հրաժարականը տալ, մանաւանդ որ իր անձնական լաւագոյն գործերն ալ չեն ներեր որ իր երկրէն բացակայի։

Այս հրաժարականը կարդացուելէն վերջ, նախագահը հարցուց թէ ժողովը համաձա՞յն է Թահիր Բէյէպ էֆ. հրաժարման առիթ տուող պատճառներուն և թէ անդ պայմաններով կ'ընդունի հրաժարականը։

Ժողովը մերժելով Թահիր Բէյէպ էֆ. առաջին երկու պատճառները և ուրանալով անոնց դոյութիւնը, հրաժարման իր պատճառ նկատեց Թահիր Բէյէպ էֆ. առաջ բերած իր անձնական զբաղմանց առատութիւնը և ընդունելի նկատեց հրաժարականը։

Վարդգես։— Հրաժարման պատճառը քննել չէ մեր նպատակը։ Ինչ պատճառով որ կ'ուզէ թող հրաժարի, ազատ մեզ վերաբերեալ չէ։ Բանի որ կը հրաժարիմ կ'ըսէ, կ'ընդունինք մենք ալ։

Նոյնպէս Մամասի մէպուսը գրով մը իր հիւանդագին վիճակը յայտնելով կը խնդրէր որ մինչև իր ապաքինումը օրինաւոր բացակայ համարուի։

Անմեs Մահիր։— Ուրեմն այս նրստաշրջանին յատուկ թոշակը պիտի ըստանա՞ կամ պէ՞տք է սպասայ։

Մուսբաթա Առիֆ։— Այս խնդիրով մենք չենք կրնար զբաղիլ սկզբունքի տեսակէտով. մեր ընկերակիցներէն մին հիւանդ է եղեր։ Ժողովս ուրիշ բան չկրնար ընել, եթէ ոչ չուտ ապաքինում մաղթել ու վերադիլ որ օր առաջ գայ մեզ միանայ։

Զայեեr։—Ճիշդ է, ճիշդ է։

Կարդացուեցաւ Ճանիկի հրաժարական մէպուս՝ Ապտուլլահ պէյի յայտարարութիւնը, որ կառավարիչ Նէմմէտոն պէյի ընտրական տեղեկագիրը։ Վաւերացուեցաւ առանց տարկութեան։ Ընդունուեցաւ դատական Ցանձնաժողովին կողմէ խմբագրուած մազպաթան, որով յանձնաժողովը կ'առաջարկէր Սամսունի վերջին դէպքերուն առթիւ՝ այդտեղի վաճառականներուն շնորհուած պայմանաժամի երկարաձգումը (մորաթորիում) չորս ամիս և երկարաձգել, նկատելով որ նախապէս շնորհուած երկու ամիսը բաղձացուած արդիւնքը չէ կրցած տալ։

Էօմեr Ֆեվզի։— Ես կ'առաջարկեմ որ այս պայմանաժամի երկարաձգումը շնորհուի նաև ուրիշ տեղերու այն վաճառականներուն ևս որոնք Սամսունի հետ գործ կ'ունէին։

Ժողովը չընդունեց այս տեսակէտը։

Մուսբաթա Առիֆ պէյ, բնաւ հարկ չտեսաւ որ այս խնդիրը Ժողովին բովէն անցնի, քանի որ կառավարութիւնը արդէն նախապէս երկու ամիս պայմանաժամ տուած էր և մենք ալ վերաբացուցած էինք, դարձեալ կառավարութիւնը իր նախաձեռնութեամբ միևնոյն բանը կրնայ ընել։ Մենք արդէն սկզբունքին վրայ մեր վճիռը տուած էինք. նոր վճիռի պէտք չկայ։

Ցեռայ կարգացուեցաւ զինուորական Ցանձնաժողովին մէկ տեղեկագիրը, որ քանիցին առաջնորդական պաշտօնեաներուն ատիճանները ջնջուելով անոնց տեղ նոր պատասխանատուներ դնելու համար եղած առաջարկին հակառակ կարծիք կը յայտնէր, այդ տեսակ որոշումի մը անդամահատութիւնները թուելով։ Այս խնդրին մէջ Ցանձնաժողովին անդամներն ալ մեծ մասամբ իրարու տարակարծիք ըլլալուն Հօճա Սաղրի էֆ.ի առաջարկին վրայ որոշուեցաւ ծրագրին անցնել։

Կարդացուեցաւ Տօքթ. Տաղաւարեան էֆ.ի մէկ հարցապնդումը՝ ուղղեալ երկրագործական նախարարութեան, քանի մը կարևոր խնդիրներու մասին։ Հարցապնդումը 10է աւելի խնդիրներ պարունակելուն՝ Ժողովը բաւական զբաղեցաւ լուծելու համար սա խնդիրը թէ Տաղաւարեան էֆ.ի ներկայացուցածը հարցումներու չարք մը՞ն է թէ իրապէս հարցապնդում մը։ Այս կէտը այնքան բարդ հանգամանք մը ստացաւ որ նախագահը ստիպուեցաւ դադարէն ետքի ձգել։

Բահմի պէյ, Սելանիկի մէպուսը, այս առթիւ երկու կարծիք յայտնեց որ Ժողովը պէտք է լուրջ աշխատութիւններու ձեռնարկէ գտնէ այս չրջանին, քանի որ Ժողովրդեան մէջ ընդհանուր համոզում մը կայ թէ Մէպուսական Ժողովը գործ չի տեսներ։ Երիտ ամիս կ'ընէ որ հոս հաւաքուած ենք և դեռ ոչ մէկ կարևոր գործ տեսանք կամ ոչ մէկ օգտակար օրէնք ելաւ ձեռքերնուս։ Ասոր փոխարէն պարապ ու սին վիճաբանութիւններով ժամանակ կը վատնենք։

Այս յայտարարութիւնները բուռական աղմուկ յարուցին Ժողովին մէջ, որուն թարգման եղաւ Կիւմիւլճինայի մէպուսը Իսմայիլ Հադդը պէյ։

—Ես Բահմի պէյի պիտակ պատասխանեմ չտամ կարմ։ Մէպուսական Ժողովին իրաւասութիւնը, ըստ սահմանադրութեան երկու օրոշ մասերու կը բաժնուի. օրէնքներ խմբագրել և գործադիր իշխանութենոյ արարքը հակակշռել։ Առաջինին համար կը հարցնեմ Բահմի պէյի թէ մինչև հիմայ՞ ի՞նչ օրէնքն է որ գործադիր իշխանութենէն յանձնուեցաւ մեր քննութեան և մենք զայն չմոթացուցինք։

Մեր ձեռքը այժմ ոչ մէկ օրինագիծ կայ, որ կառավարութենէն մեզ զրկուած ու մենք զայն՝ մէկ կողմ դրած ըլլանք։ Դալով երկրորդին՝ ես կ'ըսեմ թէ այս Ժողովս երբեք ի զուր ժամանցաւորութիւն ըրած չհամարուիր երբ կ'ուզէ գանալ ազգին ճակատագրին հետ կապ ունեցող խնդիրներու լուծման եղանակը և կամ այն համբան՝ ուր կ'առաջնորդուի ազգը՝ իր վարիչներէն։ Հետեւաբար, կարծեմ թէ Բահմի պէյ մարիցեեр մը բրած չըլլար այս տեսակ խօսքերով հասարակաց կարծիքը Ժողովին դէմ հանելով։ Աւելի լաւ կ'ըլլար որ Ժողովս որպէս թէ գործ մը չի տեսնար ըսելով քննադատող մէպուսները՝ իրենք մեզի աշխատասիրութեան օրինակ ընծայէին, փոխանակ Պարամէն ի վեր հարիւր մէկ անդամ միայն Ժողովի գալ բարեհաճելու։ Անաւասիկ ես այս ըսել կ'ուզէի։(ծափահարութիւններ):

Ասոր վրայ Բահմի պէյ կ'ուզէ պատասխանել։ Նախագահը կը միջամտէ չուզեր որ բանավէճը երկարի։ Վերջապէս Բահմի պէյ կը պնդէ և կը յաջողի խօսք առնել։

—Ես չըսի թէ Ժողովը ծոյլ ու դատարկ է, այլ թէ պարապ բաներով ժամանցաւոր կ'ըլլայ։ Դալով հասարակաց կարծիքը Ժողովին անդրադառնալուն, ես կը պատասխանեմ թէ հասարակաց կարծիքը մեր դիտածէն ու կարծածէն աւելի ողջամիտ է և չատ քիչ անգամ կը սխալի։ Անկիա զմեզ պիտի դատէ մեր գործերէն և ոչ թէ խօսքերէն, և երբ տեսնէ որ իրօք մենք գործ կը տեսնենք՝ զմեզ պիտի գնահատէ, հակառակ պարագային ալ պիտի անդամնէ։ Այս չատ բացայայտ է։

Դադարէն վերջ երբ նիստը բացուեցաւ կարգացուեցաւ Ներքին գործերու Ցանձնաժողովին մէկ տեղեկագիրը Եէմէնի ընդ. կացութեան և հոն ձեռք առնուելիք միջոցներու մասին։ Ժողովը ընդունեց և անցաւ իր չորեքշաբթի օրակարգին։

Նոյնպէս կարգացուեցաւ մենաշնորհներու մասին Մերոսյանին կողմէ ի նոր խմբագրուած օրինական արամադրութիւն մը։ Այս արամադրութեամբ ամէն մենաշնորհ անխիրթ պէտք է անցնի Մէպուսական Ժողովի բեմէն։ Ցանձնաժողովի անդամները ամէնքն ալ համաձայն ըլլալով այս տեսութեան՝ իրենց գիտողութիւնները առանձնապէս աւելցուցած էին տեղեկագրին տակ։ Ժողովը նկատելով որ խնդիրը կենսական հոգեւոր ամենք ունի՝ անցաւ իր դէմի օրակարգին։

Ցեռայ չարունակուեցաւ Տօքթ. Տաղաւարեան էֆ.ի հարցապնդումին խնդիրը։ Թեր ու դէմ վիճաբանութիւններէ վերջ՝ որոշուեցաւ դիմել երկրագործ. Ցանձնաժողովին, թէև Տքթ. Տաղաւարեան էֆ. անպատճառ կ'ուզէր որ 15 օր վերջը կառավարութեան ներկայացուած իրր հարցապնդում։

Սակիպ վերջ սկսուեցաւ բեհսիգարի Բենիչ Ցանձնաժողովին տեղեկագրին ընթերցման։

Ազգային Լուրեր

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՊԱՏՐ. ՏԵՂԱՊԱՀԸ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ՀԱՍԱԾ

Երուսաղէմէն նորընտիր Պատր. Տեղապահ Տ. Դանիէլ Ծ. Վ. Ցակոբեան հետեւեալը կը հեռագրէ Ազգ. Պատրիարքարան. «Հինգշաբթի օր Երուսաղէմ ժամանիցի և տեղական կառավարութեան կողմէ լաւագոյն ընդունելութիւն մը դտայ։ Վանուց միաբանութիւնը մեծած է ճանչնալ իմ պաշտօնս և զէշ ընդունելութեան արժանացայ անոնցմէ։ Տ. Ցարութիւն Ս. Պատրիարք Հայրը բոլորովին զառամեալ վիճակի մը մէջ կը գտնուի։ Տեղական կառավարութիւնը խոստացած է պաշտօնիս կիրառութեան համար պէտք եղած աջակցութիւնը մատուցանել։»

ՄԱՐԶՈՒԱՆԻ Թաղ. Խորհուրդը կը հեռագրէ Ազգ. Պատրիարքարան թէ տեղւոյն հայերը իրենց սեփական դիրեզմանատան մէջ ուզած են հայ ննջեցեալ մը թաղել։ Ցոյները որ հին ռէժիմի առենը քաղաքային անիրաւ միջոցներով ձեռք անցուցած են եղեր նոյն դիրեզմանատունը արգելք կը հանդիսանան և տակէ առաջ եկած է խնդիրը։ Ցայտնի է թէ Հայոց իրաւունքները ուրանալու և խնդիրը խեղաթիւրելու համար յուսաց կողմէ թափուած ճիգէ մը կը բղխանայ խնդիրը։ Պատրիարքարանը մանրամասնութեանց կ'ըսպասէ, խնդրոյն մասին կարգադրութիւն մը կարենալ ընելու համար։

ՀԱԼԷՊԻ առաջնորդ Տ. Շահէ Վրդ. որ վերջերս Անտիոք այցելած է հետեւեալ կերպով կը նկարագրէ տեղւոյն վիճակը և դարման մը կ'առաջարկէ. «Անտիոքի դէպքին առեն 18 տարեկանէն վեր ըլլալով միմիայն 50—55 էրիկմարդ ազատուած են, և անոնք ալ բոլորովին կարօտ վիճակի մը մէջ։ Վը գտնուին այսօր։ 70 հատ այրի կայ որոնցմէ 18 հատը 22—27 տարեկան, 20 հատը 55—60 տարեկան, իսկ մնացեալները 30—40—50 տարեկան։ Որբերուն թիւն է 173, որոնցմէ 71ը մանչ և 92ը աղջիկ։ Զանազան վարդերու որբանոցներ ուզարկուած են 22 որբ և 33 որբուհիներ։ Անտիոք եղած առենս 488 անձեր նպատա կ'առնէին մէջը ըլլալով նաև Սուէյտիէցիները. մինչդեռ հիմա բոլորովին դադրեցուցուած է օրական 6 մէթալիկի այդ նպաստը։ Մինչդ. Ցանձնաժողովը Ցունիս ամսոյ մէջ 100 ոսկի զրկած է Տօքթ. Մարթինի՝ աղէտեալներուն բաժնուելու համար, բայց տակաւին մինչև հիմայ Տօքթ. Մարթին նոյն դրամը բանարկած է իր դրամարկղին մէջ և կարելի չըլլար գանձել։ Անտիոքի այրիները և հասուն աղջիկները պատուաւոր եղանակով աշխատցնելու համար Հալէպցի և ուրիշ անձանց հետ խորհրդակցելով որոշած ենք տեղւոյն մէջ գործարանութեան գործանոց մը բանալ և այս նպատակին համար այժմ պատրաստ ունինք 200—250 ոսկի տարեկրելի և դնուած ենք Մինչդ. Ցանձնաժողովին որ 150—200 ոսկի ևս տրամադրէ գործին կարենալ ձեռնարկելու համար։ Հակառակ պարագային ստիպուած պիտի ըլլանք Նպատակ Մինչդ. Ցանձնաժողովոյ կամ Եգիպտոսի Հ. Բ. Ը. Միութեան դիմել, հարկ եղած գումարը լրացնելով գործի ձեռնարկել կարենալու համար.»

ՋԵՐՄԱԿ (Տիրպէքիր) ազգային-ներն կը հեռագրեն Ազգ. Պատրիարքարան թէ, Զաքուչի Էչրէֆ աղա և ուրիշ Ալի աղա տեղւոյն ժողովուրդը կը կեղեքին, բան մը որ հաստատուած է նաև կառավարական պաշտօնագրերով և կարգադրութիւն մը կը խնդրեն։

ՁՄԵԿԱՆԵԳԻ Առաջն. փոխանորդը հեռագիր մը ուղղելով Պատրիարքարան, տեղւոյն ժողովներու կազմակերպութեան համար իրեն հարկ եղած հրահանգներուն պրուելը կը խնդրէ։

ԻԶՄԻՐԻ նորընտիր առաջն. տեղապահ Տ. Արսէն վրդ. Վեհաւնի Եղեմը հասած է և ձեռնարկած է իր պաշտօնին։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ հիւանդանոցի Տնօրինութիւնը նամակ մը գրելով Պատրիարքարան կը յայտնէ թէ զարմանօք կարդացած է Պատրիարքարանի այն գիրը որով հիւանդանոցին մէջ Առանցայն որբուհիներ գտնուելուն մասին տեղեկութիւն կ'ուզուէր և կ'ըսէ թէ ներկայիս հիւանդանոցին մէջ Առանցայն որբուհիներ չեն գտնուիր։ Պատրիարքարանը նկատի ունենալով որ թէպէտ ներկայիս չկայ կ'ըսուի, բայց կրնայ անցեալին մէջ գտնուած ըլլալ այս մասին գրով մը բացատրութիւն ուղղեց Հիւանդանոցի անօրէնութենէն։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ Ագ-հայր գիւղի ազգայիններն, տեղւոյն մէջ վարժարան մը հիմնելու ձեռնարկած են, որուն սրամուութիւնը ձեռք բերելու համար դիմում եղած է Պատրիարքարանի միջոցաւ դասական նախարարութեան և յուսալի է որ մօտ օրէն սանցալի նոյն սրամուութիւնը։ Նոյնպէս Գումգապուի Դպրոցասիրաց ընկերութեան վարժարանին համար ևս, որ արամուդիր չունենալուն համար քիչ մնաց կառավարութեան կողմէ գոցուէր, Պատրիարքարանի կողմէ հարկ եղած ձեռնարկները եղած են արամուդիրն ալ ձեռք բերուելու վրայ է։

ՕՍՄԱՆԻԷԻՆ հանրագրութիւն մը հասած է Ազգ. Պատրիարքարան որով կարգ մը անձանց բռնութեան տարարքները թուելէ վերջ տեղացիներուն վերջին ծայր թշուառութիւնը կը նկարագրուի։

ՖԷՐԻԲԷՅՕՑ—ՇԻՇԼԻ թաղին հրաժարած մէկ ազգ. երեսփոխանին տեղ քուէարկութիւն կատարուելով անցած կերակի, արգիւնքը համեմատական մեծացած էր։ Այս կերակի կրկին քուէարկութիւն տալի ունենալով երեսփոխան ընտրուեցաւ Պ. Մարկոս Նաթանեան 181 քուէներէն 85ը շահելով։

ՀԱՑ ՏԻՐՆԱՆՑ Միութիւնը ձեռնարկած է Պաղտա-վիճականութեան մը, որպէսզի կարող ըլլայ իր նիւթական մատակարարութիւնը ապահովել։ 3000 ոսկեայ հրապարակ պիտի ելլայ, որուն համար հարկ եղած արամուութիւնը ձեռք բերելու համար դիմում եղած է Ազգ. Պատրիարքարանի։

ՇՆՈՐՀԻՒ Ամիս. Դուրեան Սրբազանի անդրէլ Ջանքերուն՝ նոր կայսերական ֆերման մը, ջնջելով Համիտեան օրերուն՝ ասկէ 25 տարի առաջ՝ արուած հին ֆերմանը՝ որով կալուածական առուքի ենթարկուած էր Իզմիրի ազգկանց Հափիսխանան վարժարանը, ո՛չ միայն ընդ միշտ ազատ կը թացուցանէ զայն տուրքէ, այլ նաև կը շնորհէ նախորդ 25 տարիներու համար պահանջուած 500 ոսկիի կալուածատուրքի գումարը։

ԲԱԼՈՒԷՆ կը ծանուցանեն թէ սրբազանակ Շիւքրի պէյի ծառաներէն Բէլէշը որ երեք հայ երիտասարդներ և երկու թուրք սպանած էր և անպատիժ և փախստական կը մնար, վերջերս Շիւքրի պէյի-կնոջը աջակցութեամբը կը ձերբակալուի և ձեռքերն ու ոտքերը շղթայակապ Բալու կը բերուի եւ շուկան ու փողոցները պտցուելէ ետքը բանտ կը նետուի։ Պարտցուած պահուն երկու սուինաւոր սոսկիներ կը հսկէին, իսկ մունետիկ ու ժողովուրդ «Կեցցէ՛ Սահմանադրութիւն, անկցի՛ բռնակալութիւնը, թո՛ղ պատժուին սճրագործները» ազաղակներով օդը կը թնդացնէին։ Այս ձերբակալութիւնը մեծ ուրախութիւն և խանդավառութիւն յառաջ բերած է ժողովրդին մէջ։ Կ'ըսուի թէ քաղաքապետ Էսատ Սէզգայի պէյ, կառավարչին, կուսակալին և կառավարական վերին տեսչութեան հեռագրած ու խնդրած է որ իբրեւ սուրիշներու օրինակ եւ յանուն արդարութեան, հրաման արուի այս հրէշը անողոյն մէջ կախաղան հանելու։ Կը յուսացուի որ եթէ այդ արագ պատիժը գործադրուի, Բալուի կարգ մը էշգաներէր, որոնք լիսեռը բարձրացած ոճրագործութիւն, աւարառութիւն ու թալան կ'ընեն, վար պիտի դնեն իրենց զէնքերը և Բալուն պիտի հանդարտի։

ՍՏԱՑՍԱՆՔ «ԱՆԱՀԻՏ» Ազգ. գեղարուեստական և գրական հանդէսի հակամէտք-նայեմքերի միացեալ թիւերը, չանեկան պարունակութեամբ և Շիրվանզատէի պատկերով։ Դիմնն է 2 ֆրանք, դիմել Դաստեան գործակալութեան, Սեբաստիոն խան Մօլա թաչի։

ՏԻԱՐ ԳԻՍԱՏ Ց. ՇԱՒԱՐՇ
(ՍՄԲԱՆՑ)
ՕՐ. ՎԻՇԻԻՍ Գ. ԱՏՐՈՒՆԻ
(Կ. ՊՈԼԻՍ)
ԼՕՍԱՑԵՑԱԼՔ

ՕՐԲԵՐՈՒ ՈՐԴԵԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ազգ. Ատենապետ Էֆենտի
Կիլիկիոյ Որբ. Մասնոյ Դիւանին
Կ. Պոլիս

Տէ՛ր,

Ազդօրեալ Միութեանս կեդր. Դիւանը պատիւ ունի ծանուցանել ձեզ թէ, իր վերջին նիստին մէջ (14 գեկտ.) որոշած է 6 որբ որդեգրել հետեւեալ պայմաններով՝

Հարկ է որ

1. Որբերը Կիլիկեցի ըլլան, ծանօթ ազգէն վերապրողներէն։

2. Ըլլան ուշիմ, քաջառողջ, և իրենց ձեւարիս Որբի հանգամանքը կիլիկիոյ Վեհաչնորհ Ս. Կաթողիկոսի վկայութեամբ հաստատուած։

3. Ունենան բաւարար տարիք և ստացած ըլլան գոնացուցիչ ուսում ընդունելու համար «Արմաշի Նախակրթարան»։

Մեր Միութիւնս իր անուան ստանձնած ըլլալով սոյն որբերու ուսման և կրթութեան հոգը և ստանձնուած ծախքը վճարելու տրամադիր, կը դիմէ ձեր ազնուութեան որդեգի հաճիք անօրինել հարկ եղածը, ինչպէս որբերը Ատանայէն Պոլիս բերուելով մեր տրամադրութեան տակ դրուելու համար։

Ցուսալով գոհացում գտնել մեր խնդրանքին ժամ առաջ կարենալ իրագործելու համար մեր բաղձանքը—նոյնացած կացանդէսքի գաղափարին հետ—և յայտնելով այս առթիւ մեր շնորհակալութիւնը։

Մնամք յարգանօք

Ի դիմաց Ազգօգուտ Միութեան
Գեղրոնական Դիւանին
Ատենապետ Ատենագրիր
ԼԵՒՈՆ ՊԱՊՈՅԵԱՆ Մ. ՈՒԼՈՒՐԼԵԱՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀԱՑՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻՆ

Այս տարուան Օգոստոս 5ի պաշտօնական յայտարարութիւնով ու Գահիրէի և Ալէքսանդրիոյ Պատ. Քաղաքական ժողովներու որոշմամբ թուելով նորեկներու համար Եգիպտոսի մէջ գործ գտնելու և ապրելու դժուարութիւնները՝ ծանուցուած էր Կիլիկիոյ և ամեն կողմի մեր սիրելի ազգայիններուն որ զգուշանան Եգիպտոս գաղթելէ, և եթէ գաղթին, յոյս չի դնեն այս տեղի Առաջնորդարանին և ժողովուրդին վրայ, որոնք արդէն իրենց նեղութական միջոցներուն ներած սահմանէն աւելի նպաստներ բրած էին՝ Կիլիկիոյ ազգականներէն իրենց տեղերը մնացողներուն համար։

Հակառակ այս յայտարարութեան, դեռ չատեր զանազան կողմերէ կուգան յ'Եգիպտոս և կը դիմեն ազգ. իշխանութեանց և բարեգործական հաստատութիւններու և իրենց ակնկալած օգնութիւնը չգտնելով մնացմէ, չատ խղճալի վիճակ կ'ունենան և անդորձ կը թափառին։

Առաջնորդարանս խղճի պարտականութիւն կը համարի նոյն ժողովներու որոշումով դարձեալ յայտարարելու ամէն կողմի մեր սիրելի ազգայիններուն, որ առանց իրենց սեպհական միջոցներով նիւթապէս ապահովեալ վիճակ ունենալու, զգուշանան Եգիպտոս գալէ, վասնզի ապրուստ իրենց վիճակն չատ սխալ և յուսահատական ըլլալու դատապարտուած է կանխաւ։

Կը յայտարարուի նաև թէ ո՛չ Առաջնորդարանի և ո՛չ Վանք. Պօղոս փաշա Նուբարի կողմէ հիմնուած ազգային ո՛եւ է գիշերօթիկ վարժարան գոյութիւն չունի յ'Եգիպտոս, հետեւաբար կատարեալ պատրանքի և թշուառութեան կը մատնուին անոնք, որոնք այդ անգոյ վարժարանը մտնելու յուսով, յանձնարարականներ կամ առանց յանձնարարականի կուգան Եգիպտոս, վերադարձի ծախքն իսկ չունենալով իրենց ղրկողներուն մէջ։

Ազօթարար
Առաջնորդ Հայոց Եգիպտոսի
ՄԿՐՏԻՉ ՎՐԴ. ԱՂԱԻՆՈՒՆԻ

Հեռագրական Բաժին

ՍՕՖԻԱ, Ցունուար 2.—Այսօր տեղի ունեցաւ քաղաքիս մակեդոնական չրջանակներուն հարամեռնութեամբ գումարուած միջին, բազմաթիւ համար թուրք իշխանութեանց բռնած ընթացքին դէմ, հանդէպ Մակեդոնարնակ Պուլկարներուն։ Մակեդոնացի Բրօֆէսէօր Միլկոյիչ բուռն ոճով քննադատեց հանդէպ Պուլկարներուն Ժէօն Թիւրքերուն բռնած ընթացքը, և առաջարկեց քուէարկել որոշում մը, հրաւիրելով Պուլկար կառավարութիւնն որ իրեան միջոցներ ձեռք առնէ Թուրքիոյ դէմ, Մակեդոնարնակ Պուլկարներուն պաշտպանութեան համար։

—Հարաւային Պուլկարիայէն հասած վերջին լուրերէ կ'երեւի թէ չատ տեղեր արդէն ոտոգուելիք են։ Ջուրերը տակաւ կը բարձրանան։ Սօֆիայի և Պլովդիվ միջեւ երկաթուղիի երթեւեկը սակաւին ընդհատուած կը մնայ։

—Մեծ ոտոգումներ յառաջ եկան հարաւային Պուլկարիոյ մէջ, հաղորդակցութիւններն ընդհատելով։ Թիլիպէի արեւելեան մասը, Բաթանենիցայի կամրջանին մօտ կամուրջ մը փլաւ երեկ, Պոլիս գացող արեւելեան ճեպընթացին անցնելէն անմիջապէս ետքը։

—Աւստրոհունգարիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ գտնուած տաւարական դաշնագիրը, ամենանպաստաւորեալ ազգի սկզբունքին վրայ, փոխադարձ համաձայնութեամբ երկարաձգուեցաւ։

—Ֆէրդինանտ թագաւոր Զարին փափաք յայտնած ըլլալով ներկայ ըլլալու իր հարազատայր Մինչսկի Նիքօլայէվիչ մեծ զուքային յուղարկաւորութեան ամէն միջոց ձեռք առնուեցաւ Ռուսիոյ մէջ, այս առթիւ, և կայսրական կառատումը մը զրկուեցաւ Վարշաւա, Ֆերդինանտ թագաւորն առնելու համար։ Բայց Պուլկարիոյ թագաւորը պաղատած ըլլալով Պորիսը, ռուսական ծիսուն ցուցանանդէսն այցելած միջոցին, անկողնոյ կը ծառայէ և հետեւաբար հրամարեցաւ Բիւկերեստլի համարդելէ։

ԹՕՓՕԼԻՋԱ, 2.— Նիքօլա իշխան հեռագիր մ'ուղղելով Մ. Ֆալիէսի, գոհունակութիւն յայտնեց որ առիթ ունեցաւ ողջունելու Գրանտ. Դուստրիոնը, որուն քաջարի նաւապետներն ազնիւ Մոնդենեկրոցիներուն հետ, իրական արամադրութիւն մը ապրելով այն անկեղծ բարեկամութեան մասին որ կը միացնէ բոլոր Սլաւներն և Ֆրանսական մեծ ազգը։ Նախագահ Մ. Ֆալիէս շնորհակալութիւն յայտնեց Ֆրանսայի ատաղձներուն ընծայուած խոնդավառ ընդունելութեան համար։ Թոփչիցայի պալատին մէջ երեկ հանդիսական հացկերոյթ արուեցաւ։ Ի պատիւ Ֆրանսայի հիւրերուն։ Նիքօլա իշխան բաժակ պարպեց, ընելով թէ Ֆրանսայի համակրանքն և բարեկամական այս ինքնաբեր ցոյցին առջեւ խորին երախտագիտութիւն, սէր և սքանչացում կը զգայ, Ծովակալ Բիվէա պատասխանեց իրեն թէ երջանիկ է որ ինք ունեցաւ բարեկամութիւնն առաջնորդելու Ֆրանսական մարտանաւեր Մոնդենեկրեան ջուրերը, առաջին անդամ ըլլալով, և վստահ է թէ ուրիշ ազգեւ պիտի հետեւին այս օրինակին՝ Մոնդենեկրացիներուն ցոյց տալու համար թէ ո՛րքան կը սիրեն անոնց ազգիւ նկարագիրն ու անյոգդողդ քաջութիւն և ո՛րքան կը յարգեն իշխանին քաղաքական իմաստութիւնը։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ, 2.— Մեծ հրդեհ մը ծագեցաւ մաքսատան վաճառանոցներուն մէջ և անագին քանակութեամբ ծխախոտ փճացաւ։ 300,000 սթերլին վնաս կայ։

ՎԻԵՆՆԱ, 2.— Զինական պատուիրակութիւնը Ֆիլիպէէն Ժամանեց այս տեղ եւ պատուոյ ջոկատի մը կողմէ ընդունուեցաւ։ Պատուիրակութեան անդամք արքունի կառքերով գացին դանդակ։

ԱԹԷՆՔ.—Կը հաստատուի թէ ապստամբը լուծուած է։ Ներքին գործոց նախարարը հրաժարեցաւ կառավարութեան կացութիւնը դիւրացնելու համար։ Թագաւորը պիտի է վարչապետ Մ. Մաւրոմիխալիսի մօտ որ ընդունի այս հրաժարականը և ինք մնայ պաշտօնի վրայ։ Վարչապետն հաւաներ է խնդրոյն այս կերպ լուծումին։ Նախարար մը խմբագիրներու առջեւ հաստատեց այս լուրը, և բաւ թէ Խորհրդարանը վաղն ալ պիտի չարունակէ իր աշխատութիւնները, և արդի նստաշրջանը պիտի երկարաձգուի մինչեւ տարւոյն վերջը։

ԱՐՀԵՏՍԱՆՈՑ
ՀԱՑ ՏԻՐՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Շիշլի, Բեադիկեան Ճաssեսի Զօրանոցին դէմ Ընկերութեան Ուրբանոցին մէջ.

Այն կիները որ կ'ուզեն նպաստել Կիլիկեան Ազէտին խուսափած որբուհիներու միւնոյն ժամանակ օգտուելով նշանակուած արտադրոյ կարգի ժամ գիներէն իրենց զգեստներու պատրաստութիւնը պէտք է յանձնարարեն Հայ Տիրնանց Միութեան Արհեստանոցին ուրուն զեկավարութիւնը յանձնուած է շատ կարող և փորձառու դերձակուհի մը։

Գիներն են

Բօսթիմ Թայէօ 108, Բօսթիմ 80, Պլուզ 1.15, Բոբսաժ 30, Բէնեուսա 20.41, Ժիւբ 20.30, Ժիւբօն 10.20, Տզոց հագուստներ 20.40, Բալթօ 30.60, Տզոց բալթօ 20.30, զրչ։

Ծանօթ. Արտասովոր և զարգարուն զգեստներու համար մասնաւոր գիներ։

ԱՐԱՔՍ

Արաքս խնայողական ընկերութեան Վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ 31 Դեկտ. 1909ի հաշուեկշռին համեմատ ամէն մէկ բաժնի իրական արժէքն է ել. Օսմ. 3.21 (այսինքն 321 զրչ. ոսկեդրամ)։

Հետեւաբար կը խնդրէ ամէն նոր արձանագրուած անդամներէն որ փութան մինչեւ 31 Յուն. 1910 (Ն. Տ.) ներկայանալ ընկերութեան գանձապետներէն միոյն և վճարելով իրենց արձանագրուած բաժիններուն արժէքն, ստանալ իրենց բաժնեթերթը, (քարտեր):

Մինչեւ սրբոյն թագաւորը (31 Յուն. 1910) չի վճարողներ պիտի ենթարկուին ընկերութեան Ընդհ. կանոնագրին 6րդ յօդուածին տրամադրութեան։

Ընկերութեան գանձապետներն են Գալաթիոյի համար՝ Մեսրոպ էֆ. Ֆէներճեան։ Կալաթիա՝ Լիւտն էֆ. Տընտեսեան, թղթավաճառ Ռօման Ընկ. Մահմուտիէ ճատէսի թիւ 42։ Պոլիս՝ Սեւախս էֆ. Կիւլպէնկեան, Բնճեան վաճառատուն, Զաքմաքճիլար, (Կնիֆ)

ՕՍՄ. ԿՈՅՍ. ՊԱՆԿ.

Վիճակ 1909 Հոկտեմբեր 31ի

ԴՈՒԳ

	Լիր. Օսմ.
Բաժնեթուղթք՝ չգանձուած	5,500,000
Մնացուկը պարտատոմսք	4,064,965.70
Անդլ. ֆիրմս. գերմ. պետական արժէթղթեր	4,396,085.98
Ուրիշ արժէթղթեր	2,841,330.73
Թղթապանակ	2,353,494.45
Հաշուընթացք պետակ. գանձուն	345,612.92
Զանազան հաշուընթացք	8,656,435.57
Արժէթղթերու և ապրանքի վրայ փոխառութիւն	4,316,236.45
Անշարժ կալուածք և կահաւոր	297,288.44
Զանազանք	469,922.64
	29,914,072.85

ՊԱՐՏՔ

Դրամագլուխ	11,000,000
Դրամատուն ի շրջաբերութեան	729,923
Վճարելի տոմսեր	4,298,049.39
Որ

ԴԱՀԱԹՈՒՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

21 Դեկտեմբեր, 1909

Նամ. քանսոլիտ բացուեցաւ	Դրշ.	103 14½
» » ժամնէն վար	»	103 12½
» » » բարձր	»	103 16
» » գոցուեցաւ	»	103 14
Երկաթուղի բացուեցաւ	Ֆր.	217
» ժամնէն վար	»	216 87½
» ժամնէն բարձր	»	217 37½
» գոցուեցաւ	»	217 12½
Նամ. Պանկա	Լ. Օ.	20 30
Շերբեթի Խայրիպէ	» »	39
» » Համիտիէ	» »	1 17½
Թրամվայ բաժնեթուղթ	»	8 45
» Ժուլիանա	» »	4 45
» պարտաթուղթ	Ֆր.	483
Անատոլուի Երկթ. բժնթղթ.	»	523
Պալիա Գարասարն	»	427

ԸՆԹԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՑ

Պէշլիք	103 20
Մէթալիք	100
Մէճիտիէ	108 8
» մանրուք	104 30
20 ֆրանքնոց	87 14
Անգլ. Ոսկի	110 6
Բօլ. Էմբէրիալ	90 20
20 մարքնոց	107 10
Ռուպլի	8 62

ԹՈՂ ԿԱՐԴԱՆ

ԱՆԱԵՈՐԴ ՀՈՏՔ ՈՒ ՀԱՄԸ ԱՌՆՈՒԱԾ

ՄՕՐԻՒԻ ԶԿԱՆ ԻՒՂ

Huile de Foie de Morue Désodorée

Թէեւ չատեր Մորիւի ձկան իւղին կողդուրիչ յատկութիւններէն օգտուիլ կ'ուզեն, սակայն անոր անախորժ հոտին ու հոտին գարեւելով չեն կրնար զործածել, ուստի այժմ նոր մեթոտով մը իրՁ բաղադրութեան առանց վնասելու, այդ անախորժ հոտը ու համը Ջնջուած է, այնպէս որ ամենէն փափուկ ստամոքսներն իսկ կրնան զայն մարսել:

Վստահ ըլլալու համար ամէն ոք կրնայ Դեղարանիս մէջ փորձել:

Կեդրոնատեղին Պոլիս, Պահչէ-Գարու, Համիտիէ սէոքիի դէմ ԱԲԻԿ ԻԼԹԻՃԵԱՆ Դեղարանը և Գատա-գիւղ օպչային Կոպէրէյթիւ դէմ ՏՐԴԱՏ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ դեղագիտից վաճառատունը:

Պոլսոյ և գաւառներու ամէն հանրածանօթ դեղարաններու մէջ կը գտնուի:

Պոլսոյ մէջ 100 տրամնոց շիշեր ճիճգ ղրուշի կը ծախուին: 90—40

ՕԹԻԼ ՋԱՆԷԻԿ
Ա. ՔԷՕՄԻՒՐՋԵԱՆ, ՍԱՄՍՈՆ

Մամբի մեծ պրոսպեքտի վրայ նոր կառուցուած Ուղեւորներու զոնուելարանը եւաշխատուած է:

Banque Russe
POUR LE COMMERCE ETRANGER

ԱՐՏԱՔԻՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ԱՌԺԱՄԵՍՑ ԴՐԱՄԵՆԵԱԿԻ
Կալաթա, Վոյվոտա փողոց, Ատալէր Խան

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄԵՆԵԱԿԻ
Կալաթա, Վոյվոտա փողոց
Օսմանեան Կայս. Պանքա. ին դիմաց

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿԻ Ի ՍՊԱՄՊՈՂ
Սուլթան Համամ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի Ս. ԲԵԴԵՐՍԲՈՒՐԳ
Հիմնուած 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՐՈՒՊԼԻ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՐ
Ի Բարիզ, Լոնտոն, Ձենովա

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՐ Ի ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ
Աքէրման, Արխանկէլ, Ասթրախան, Բաքու, Էկատերինոսլաւ, Էլիզաւէթգրատ, Քէրսոն, Քիւլէ, Մոսկուա, Նիքոլայէֆ, Ռիժէ, Մէնչուկ, Մոսկուա, Նիքոլայէֆ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովոռոսսիյսք, Նիքոլայէֆ, Օռէսա, Օմսք, Բէլմ, Բոլոխա, Ռիգա, Սարատոֆ, Սիմֆերոպոլ, Սիմֆէրոբոլ, Թոմսք, Թիւմէն, Վէլիքի-Ուստիւգ, Վիաթքա, Վոլոկտա, Վոռոնէժնոյ.

Պանքայի և Սակարանի ամէն տեսակ գործառնութիւններ կ'ընէ: Ապրանքի վրայ դրամ փոխ կուտայ: Ցանձն կ'առնէ ապրանքներ ծախել յանձնառուցէլքով:

Նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ՍԷՖՏՍ դրամարկղեր, որոնք ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն:

ԸՆՏԱՆԵՐԵՐՈՒՐ ՀԱՄԱՐ
ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ
ՇԱՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՏՈԿՈՍՈՎ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԶՈՒԼԱՐԱՆ
ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐՈՒ
ԳՐԻԳՈՐ ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ
ՊԱՊԸ ԱԼԻ, ՃԸՂԱԼ ՕՂԼՈՒ ԵՕԳՈՒՇՈՒ, Կ. ՊՈԼԻՍ

Երեսուներինգ տարիներէ ի վեր հիմնուած այս Զուլարանը վերջերս Եւրոպայեն կատարելագործուած նոր մեքենաներ բերած է եւ պատրաստ է, առաջուան պէս, Հայերէն, Թուրքերէն, Ֆրանսերէն, Յունարէն, Սբայեցերէն, Պուլկարերէն եւ Հապէշերէն տառեր ձուլել: Ձոյն տեսակ մասնաւորապէս Հայերէն տառերու: Զուլարանիս սեփականութիւնն է Ճանիկ Արամեանի փորագրած կաղապարները՝ Արամեան գեղեցիկ տառերու համար: Ձոյն տեսակ նոյնպէս եւ Թուրքերէնի, ինչպէս նաեւ մասնաւոր տառեր Արաբերէնի եւ Պարսկերէնի համար:

Տառերու բաղադրութեան եւ պատրաստութեան համար մեծ խնամք կը տարուի: Տոկունութիւնն ու գեղեցկութիւնը հաւասարուած:

Բան տարիի ի վեր Զուլարանս մասնակիցներ մրն ալ Գահիրէի մէջ ունի, որ բացի Եգիպտոսեն՝ գործառնութեան մէջ է Թունուզի, Պարսկաստանի եւ Հնդկաստանի հետ:

Գաւառներեն յանձնարարութիւններ կ'ընդունուին եւ կը կատարուին խնամով:

Փափաքողներուն տարացուցակներ կը ղրկուին:

ՀԻՍՍ ԶԱՓՍԻՈՒՐ ԳԻՆՆԵՐ

☞ Քիչ օրեն հրապարակ պիտի ելնէ նաեւ բոլորովին նոր տեսակ կաղապարներու վրայ ձուլուած 16 փունցօ բուրվառներն գեղեցիկ տառեր:

☞ Երկար տարիներէ ի վեր սոյն Զուլարանին պաշտօնեութեան մէջ գտնուող խաչիկ ապա Ագբերեան (Պապա խաչիկ) այլ եւս սոյն հաստատութեան մէջ չի ծառայեր: 50—42

Անատոլուի Օսմանեան Երկաթուղի

ԺԱՄԱՆԱԿՈՒՅՑՈՒՑ Հայտար-Փաշայի եւ Բենտիկի միջեւ երթեւեկող կառախումբերու

1909 Սեպտեմբեր 20 (Ն. Տ.)էն սկսեալ

		Առտու									ԵՐԹ					Իրիկուն		
Կոմուրջ	մ.	11 30	12 32	12 32	2 22	3 05	4 39	5 49	6 43	7 45	8 52	9 53	10 33	11 44	—	11 58	4 18	
Հայտար-Փաշա	ժ.	11 50	12 52	12 52	2 42	3 25	4 59	5 39	7 03	8 05	9 12	10 13	10 53	11 31		12 18	4 38	
	մ.	11 54	12 58	1 22	2 50	3 33	4 55	5 47	7 08	8 16	9 16	10 18	10 58	11 36	11 43	12 26	4 43	
Գրզրլ Թօփրաղ	»	12 02	1 06	— —	2 58	3 40	5 03	5 55	7 16	8 25	9 24	10 26	11 06	— —	11 54	12 34	4 51	
Ֆէնէր Եօլու	»	12 05	1 10	1 33	3 01	3 44	5 06	5 58	7 19	8 30	9 28	10 29	11 09	— —	11 54	12 37	4 54	
Կէօղ Թէփէ	»	12 09	1 14	— —	3 05	3 48	5 10	6 02	7 23	8 36	9 32	10 33	11 13	— —	11 58	12 41	4 58	
Իբրէնքէզ	»	12 14	1 19	1 48	3 10	3 53	5 14	6 06	7 27	8 42	9 36	10 38	11 18	— —	12 04	12 45	2 02	
Պօսթանճը	»	12 20	1 25	2 13	3 16	3 59	5 21	6 12	7 33	8 51	9 42	10 46	11 24	11 52		12 51	2 08	
Մալթէփէ	»	12 28	1 35	2 17	3 23	4 08	5 29	6 19	7 42	9 04	9 50	10 56	11 31	12 —		1 01	2 16	
Գարթալ	»	12 39	1 45	2 27		4 18	5 38		7 52	9 19	10 01	11 06		12 10		1 11	2 26	
Բէնտիկ	»	12 46	1 52	2 37		4 25	5 45		7 59	9 29	10 08	11 13		12 16		1 18	2 33	

		Առտու									ԴԱՐՁ					Իրիկուն		
Բէնտիկ	մ.	11 41	12 30	1 15	1 55	2 38	— —	3 42	4 54	— —	7 21	8 44	9 50	10 40	— —	— —	12 44	
Գարթալ	»	11 48	12 37	1 22	2 02	2 45	— —	3 53	5 01	— —	7 29	8 51	10 02	10 47	— —	— —	12 51	
Մալթէփէ	»	11 57	12 46	1 32	2 12	2 55	3 37	4 09	5 10	6 31	7 40	9 01	10 16	10 57	11 44	— —	1 01	
Պօսթանճը	»	12 05	12 54	1 40	2 20	3 02	3 45	4 20	5 19	6 39	7 48	9 09	10 27	11 05	11 53	— —	1 09	
Իբրէնքէզ	»	12 15	1 03	1 50	2 29	3 12	3 55	4 30	5 28	6 48	7 57	9 19	10 36	11 16	12 03	12 44	1 18	
Կէօղթէփէ	»	12 19	1 07	1 54	2 33	3 16	3 59	4 34	5 32	6 52	8 01	9 22	— —	11 20	12 07	12 48	1 22	
Ֆէնէր Եօլու	»	12 23	1 12	1 58	2 37	3 20	4 03	4 39	5 36	6 56	8 05	9 27	10 45	11 24	12 11	12 52	1 26	
Գրզրլ Թօփրաղ	»	12 26	1 15	2 01	2 40	3 23	4 06	4 43	5 39	6 59	8 08	9 30	— —	11 28	12 14	12 55	1 29	
Հայտար-Փաշա	ժ.	12 34	1 22	2 09	2 48	3 30	4 14	4 52	5 47	7 07	8 16	9 38	10 54	11 36	12 22	1 03	1 37	
	մ.	12 39	1 27	2 14	2 54	3 35	4 19	5 04	5 52	7 12	8 20	9 43	11 15	11 43	12 27	1 08	1 43	
Կոմուրջ	ժ.	12 59	1 47	2 34	3 14	3 55	4 39	5 24	6 12	7 32	8 40	10 03	11 35	12 03	12 47	1 28	2 03	

ՎԻԵՆԻՒՍ
Հայ Նոր Վաճառատուն

Բերա, Մեծ-Փողոց, Թիւ 424, (Ռուս. Դեսպանատան դէմ)

Ֆրանսական, Անգղիական և Իտալական վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր և նուրբ ապրանքներ, չափազանց յարմար գիներով:

Սեզմիրան նոր ձեւ (ԱՌՋԻՆ ՈՒՂԻՂ ԵՒ ԲՐԷՆՍԷՆ), Հովանոց, Գուլպայ, Թաշկինակ, Զեռնոց, Նապիկ այր մարդոց, Տիկիններու և Պարոններու համար Օձիքներ, Փողկապ, Դրամատարակ, կանանց Պայուսակ, Անուշահոտութիւնք Բիվէր, Ժանեակ, Ժապաւէն, Պօսաբեռ, Լայլն, Լայլն:

ՆՈՒԷՐԻ ՅԱՐՄԱՐ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ
ՕՐՈՒԱՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ
ԿԱՆԱՑԻ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ

Ձոյն մթերք գլխարկի վերաբերեալ ամէն տեսակ նիւթերու

ԾԱՆՕԹ.— Կը խնդրուի ազնիւ յաճախորդներէն որ բարեհաճին անգամ մը այցելել վաճառատունս, համոզում դոյացնելու համար գիներու ժամանութեանը, ապրանքներու տեսակութեանը և նորաձեւութեանը մասին:

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 ՕԳՍ. 2/14 ԵՒ 1320 ՍԼՖ. 20 ԹՈՒԱԿԻՐ ՖԷՐՄԱՆՈՎ

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. Գրասենեակը, Դալաթիա Նալը խան, Հէլվալի փողոց, Թիւ 14, Քօսբէրթիվ վաճառատան դիմաց կամ հետեւեալ հասցէներուն:

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ:
» Մ. Ի. Սատաք, Շէյխ-իւլ-Իսլամ խան, Պահչէ Գարու թիւ 10:
» Ապոտ սէյ և Ըսկ. Վէկնէֆիլէր փողոց:
» Պ. Ս. Ամիէլոզլու, Էմին-Էօնիւ Պահչէ Գարու, Իզմիր փողոց:
Գալատիա, Մ. Ալիքսանդր Ալիքսիասիս Շուկայի հրապարակ:
» Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճամբէսի.

Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի:
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ Փողոց:
Շիշլի, Մ. Է. Ռօսի, Պէշիւքտէրէ ճամբայ, թիւ 137:
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրնանց, թիւ 12 Թիւնէլ խան:
Մեծ Կղզի, Բէսսէլ էֆ.:
Մարմարիկիւղ Մ. Ա. Անկէլիսէս. կայարանի հրապարակ.
Սան Սթէֆանօ, Բէյլէճեան էֆ.:

Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ:

Ժ. ԿՐՈՒՎԷԼ, Հ. ԱՐԲԱՆՊՈՒՐ ԵՒ ԸՆԿ
ԹԱՐԻՋ
ԱՄԵՆԱԿԵՐՋԻՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՄԲ
ՋԵՌՈՒՅՈՒՄ. ՀԱՂՄԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ. ՋՐՀԱՆՆԵՐ
ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

ՄԻԱԿ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ
ՄԻՐԶԱ. ՇԱՀՆԱԶԱՐ
ԵԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱԳԷՏ ՃԱՐՏԱՐԱԳԷՏ
Կիւմիւշլի-խան, Թ. 6, Կալաթա

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Բ. Մաղլամեան դեղօրէից վաճառատունը, որ քսան տարիէ ի վեր հաստատուած էր Պահչէ Գարու, Մէյանճրգ փողոց, փոխադրուած է Եէնի Ճամիի հին դամակատան կամ՝ Բէյիա պէյ խան, թիւ 21, ուր առաջնոյն կը շարունակուի ընդարձակագոյն ապրանքներ հայթայթելիլ լիսա չափաւոր գիներով: 8—6

ՊԷՅՕՂԼՈՒ ԻՃԲՈ. ՏԱՐԲԷՍԻՆՏԷՆ

Միւզէյեէն հանրմէն միւթէվէլլիթ Ֆաթիգ վաչա դիմմէթիտէ ալուճաղը օլըպ, թէրեքէի միւթէվէլլիթատան օլմադ իւզրէ, մախսուսմը Ալի Նաճի պէյէն թանխիլնէ Պէյօղլու Պիաչէթի մանքէմէսի սիրիմնի Հուզուզ Տարբէսինէն սապար օրան 21 Թշրը. էվվէլ սէնէ 325 թարիխի իլամլար, հիւքմ վէրիլէն զարէրէպ մէէսուզ ապզուզ պին եէսի կիւզ սէքքէն ապզուզ զրուէլն թէէմիր իսթիֆասը զէմիրնատա փաչի մութէվէլլիթ Նամանատա միւդաչէտ օլուզ, հանգ իսթէրէն Իսկիւսարատա Ալիմունի զատէ մահալէսինտէ Ահմէտ պէյ սօգաղընատա արզը ֆաչիհ վազիֆնա մուգաթատու վէ թախմինէն իբի եիւզ էլլի զրատ արատատա մէպնի ալմը օտատ վէ իբի սուճա պիր գույու վէ սարնըճ, տիրր մա օ տալար իլէ թախմինէն ալմմրզ տէօնիւմ մրգտարը հարատ պարը միւրէմէլ պիր պալ ախչատ քէչկին թարիխը իլանատ իսթիտարէն օն պէշ կիւն սոնրա պիրմիւզատէ ֆիրուխմընա թէչէպնա օլուճանճանատան թարիխ օլուզ տատա վիրատէ մալիւմատ ալմատ իսթէյէնէրին Պէյօղլու Իճբա Տարբէսինտէ միւրաճատատ իսթէլիբի իլան օլունը:

Ֆի 21 Բեանունը էվվէլ սէնէ 325.

ՊԱՏՄԱՆԳ «ՀԱՅՐԵՆԻՔ»Ի

Բաժնեգիրները վճարելի են բաց ստորագրագիրներ: — Զնորդուած բաժանորդագրութիւնք խակոյն կը դադրին: — Դրամի ուղարկման լաւագոյն միջոցն է ՄԱՆՏԱ—ԲՕՍԹԼ: — Դրամի փոխարէն նամակագրուիլ ալ կ'ընդունուի՝ 105 գ.ի նամակագրումը 100 գ.ի հաշուով: — Դրամի ուղարկման ծախքերը բաժանորդաց կը պահանջեն: — Թերթին պաշտօնական ստորագրին փոխարէն եղած վճարումները միայն օրինաւոր են: — Ամէն տեսակ անհատական կամ շահու վերաբերող ծանուցումներ վճարելով են և առանձին կը սակարկուին: Զրի են միայն հանրօգուտ հրատարակութիւնները:

DEUTSCHE BANK
ՏԷՕՅՉԷ ՊԱՆՔ
ՊԷՐԼԻՆ
Հիմնեալ 1870ին

Դրամագլուխ ամբողջովին	Մարք
վճարեալ	200,000,000
Պահեստք ի վերջ 1908ի	103,699,000
Շահաբաժինք 1899էն 1903,	11%,
1904էն 1908	12%

Մասնաճիւղք՝ Պրէմէն, Տրէզտէն, Ֆրանքֆորդ, Համպուրկ, Լայբցիկ Միւնիխ, Լոնտոն, Նիւրեմպէրկ, Վիսպատ:
Մասնաճիւղ ի Կ. Պոլիս:

Գլխաւոր կեդրոն Կալաթա, Վոյվոտա փողոց, 25-27, Անատոլուի Երկաթուղիի ընկերութեան պաշտօնատունին մէջ (որ շինուելու վրայ է):

Գործակալութիւն Պոլսոյ կողմը, եւ առժամեայ գրասենեակ Տնօրէնութեան, Պասմաճեան խան, Աչիր էֆ. Քիթիւղանէ փողոց:

Մնասուկը բաց պիտի ըլլայ ժամը 9ուկէսէն 4 ուրբաթ օրերը 9ուկէսէն 1:

Տէօյչէ Պանքին Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղը կ'զբաղի ամէն տեսակ Պանքայի գործառութիւններով: — Հաշուընթացներ կը բանայ: Իտես կամ պայմանով վճարելի գումարներ կ'ընդունի: Հաշուընթացով փոխառութիւն կ'ընէ ևրաչխաւորութեան փոխարէն: — Թուղթեր կը զեղչէ: — Նեցքին գաւառներու եւ արտասահմանի ամէն կարեւոր հրապարակներու վրայ չէք եւ փոխանակագիր կը գնէ ու կը վաճառէ: — Կուտայ վարկի նամակներ, վճարման հրամաններ, թէ՛ դրամ եւ թէ հետագրով. աշխարհի ամէն կարեւոր հրապարակներուն վրայ: — Ամէն երկիրներու մէջ կը գտնէ մուրհակներ ու առ եղիլներ: — Ապրանքներու ներածման համար վարկ կը բանայ առեւտրական թուղթերով: — Կ. Պոլսոյ և օտար Սակարաններու մէջ արժեկիներ կը դնէ ու կը վաճառէ: — Արժեկիներ ի պահ կ'ընդունի:

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ (47)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ԱՆՃ ՓԻԹՈՒ

ՄԱՍ

ՊԱՍԹԻՅԼ

Կօնչոնի երկու թիկնապահները եկան իր քովը կեցան. բայց երկուքն ալ միջոց գտած էին իրենց տունը երթալով հագուստներն փոխել:

Իրաւ է որ երկուքն ալ հոն մնաւորը կը բնակէին:

Հիւլէն, որ նախ ժրնէվի մէջ ժամագործ էր և յետոյ Բօնֆլարի մարքիզին քով ծառայած, վերադարձաւ իր ապատպլկատովը, որ Հուենդարդի ընտանիի մը համալկատին կը նմանէր:

Էլի, որ թաղուհիին զրաղուհին նոսիին ապահովէն էր, հագեր էր իր համազգեստը, որ աւելի վատառութիւն կրնար ներշնչել ժողովուրդին, կարծելով տալով անոր որ բանակը իր կողմն էր:

Կրակն ուսոյարեալ աւելի կատաղութիւնամբ սկսաւ:

Այդ միջոցին Պասթիլի հոգաբարձուները, պարոն որ Լօմ, կասավարիչին մնացաւ:

Այս մարդը քաջ ու պարկեշտ վիճուսոր մըն էր, բայց քաղաքացիի խմբոր մը մնացած էր իր մէջը, և ցաւով կը տեսնէր եղածները, մանաւանդ ըլալիքները:

—Պարոն, ըսաւ, գիտէք որ պաշար չունինք:

—Գիտեմ, պատասխանեց որ Լօմէյ:

—Գիտէք նաև որ հրաման ալ չունինք:

—Ներեցէք, պարոն որ Լօմ, ինձի հրաման տրուած է որ Պասթիլը զոցեմ, ատոր համար է որ բանալիները տուին ինձի:

—Պարոն, բանալիները ի՞նչպէս դուռները գոցելու. այնպէս ալ բանալու կը ծառայեն: Զգուշացէք, մի՛ դուցէ ամբողջ պատասխանատուութիւնը ջարդուելուն պատճառ չլլաք՝ տանց բերդը ազատելու: Մէկ օրուան մէջ երկու յաղթանակ տարին: Նայեցէք անգամ մը սա մեր ազատուած մարդերուն, կարծես նորէն կը բռնուին սարսափակին վրայ: Այս առտու հինգ հարիւր հոգի էին, երեք ժամ առաջ տասն հազար էին, այս միջոցին վախտուն հազարէ աւելի են, և թերեւս վաղը հարիւր հազարէ աւելի ըլլան: Երբ մեր թնդանօթները լռեն, և վերջապէս պէտք է որ լռեն, այն ատեն այս բազմութիւնը կարող է իր ձեռքերովը քանդել Պասթիլը:

—Զինուորականի պէս չէք խօսիր, պարոն որ Լօմ:

—Ֆրանսացիի պէս կը խօսիմ, պարո՛ն: Կ'ըսեմ թէ Ն. Վեհափառութիւնը մեզի ս և է հրաման տուած չըլլալով... կ'ըսեմ թէ վաճառականներու պարոն արհեստապետը չատ ընդունելի առաջարկութիւն մը ընել տալով մեզ, այն է հարիւր քաղաքացի պահակ մտցնել դղեակը, կ'ըսեմ թէ կրնայիք պարոն որ Միլէսէլի առաջարկութիւնը ընդունիլ՝ նախատեսած ազէաներուս առաջքն առնելու համար:

—Ըսել է ձեր կարծիքով, պարոն որ Լօմ, Բարիզ քաղաքը ներկայացնող իշխանութիւնը հեղինակութիւն մըն է, որու պարտաւոր ենք հնազանդիլ:

—Երբ Ն. Վեհափառութիւնը ուղղակի հրաման մը չէ տուած, այո՛, պարոն, իմ կարծիքս այդ է:

—Լա՛ւ ուրեմն, ըսաւ որ Լօմէյ՝ հաղարապետը գուլիին մէկ անկիւնը տանելով. կարդացէ՛ք, պարոն որ Լօմ:

Եւ փոքրիկ քառակուսի թղթի կտոր մը տուաւ անոր:

Հաղարապետը կարդաց.

«Դիմացէ՛ք, Բարիզցիները կը զուարճանան «ճանեմ խոսուսներով և ժապաւէնով: Իրիկուն չեղած՝ պարոն որ «Պէզանվալ օգնութիւն պիտի հասցնէ «ձեզ: «ՏԸ ՖԼԷՍԼԷԼ»

—Այս թուղթը ի՞նչպէս հասաւ ձեզ, պարո՛ն, հարցուց հաղարապետը:

—Պատգամաւորներուն բերած նամակին մէջն էր: Առանք կը կարծէին որ Պասթիլը յանձնելու հրանդ մը բերած էին ինձի, մինչդեռ բերածներն Պասթիլը պաշտպանելու հրաման մըն էր:

Հաղարապետը գլուխը ծռեց:

—Դուք ձեր տեղը զացէք, պարոն, լսաւ որ Լօմէյ, և հոնկէց մի՛ զատուիք մինչև որ ես կանչէ տամ ձեզ:

Պարոն որ Լօմ հեռանալեցաւ:

Պարոն որ Լօմէյ պահ մը արեամբ թուղթը ծալեց, գրպանը դրաւ և իր թնդանօթաձիգներուն քով վերադառնալով՝ հրամայեց որ ցանցն և ուղիղ նշան առնեն:

Թնդանօթաձիգները հեղանիկցան, ինչպէս որ պարոն որ Լօմ հեղանդած էր:

Բայց բերդին ճակատագիրը վճռուած էր: Ոչ մէկ մարդկային զօրութիւն կրնար անոր կատարումը արգիլել:

Թնդանօթի մէն մի հարուածին՝ ժողովուրդը «Պասթիլը կ'ուզենք» կը պոռտատէր:

Եւ երբ մէկ կողմէ ձայները կը զարհանջէին, միւս կողմէ բազուկները կը գործէին:

Ամենէն զօրաւոր կերպով պատանջող ձայներուն, ամենէն արդիւնաւոր կերպով գործող բազուկներուն կարգէն էին Փիթիւ և Պիյօշի ձայնն ու բազուկները:

Մինչ թէ իւրաքանչիւրը իր բնութեան համեմատ կը գործէր:

Պիյօ, քաջ ու անձնավստահ, պուլսոկ չան մը պէս անմիջապէս առաջնեռուած էր՝ գնդակներն ու խորանկեցը բանի տեղ չդնելով:

Փիթիւ, ապուէսի պէս խոհեմ ու շրջահայեաց, Փիթիւ, որ ծայրայեղութեան օժտուած էր ինքնապահպանութեան բնազդով, իր ամբողջ կարողութիւնը ի գործ կը դնէր վանդը տեսնելու և անկէ զերծ մնալու:

Այդքերը կը ճանչնային այն պատուհանները, որոնցմէ ամենէն աւելի զենգակ կը տեղար և անմիջապէս կը նշմարեին ուստի արձակելու վրայ եղող թնդանօթի բերդին ամենամեծ չարժումը: Վերջի ի վերջոյ սկսեր էր գուշակել ճիշդ այն վայրկեանը, յորում թնդանօթը պիտի սկսէր չարժուն կամուրջին վրայէն ուստի արձակել:

Այն ատեն իր ոչքերը իրենց պաշտօնը այլ եւս կատարած ըլլալով, կարգը իր միւս անդամներուն եկաւ իրենց ուրոյնը համար աշխատելու:

Ուսերը վար կ'իջնէին, կուրծքը ներս կը քաշուէր, ամբողջ մարմինը հազիւ կրնմակի նայուած սախատակի մը չափ մակերեւոյթ ցոյց կուտար:

Այդ բոլորներուն Փիթիւէն, զերուկ Փիթիւէն, վասն զի Փիթիւի սրունքները միայն նիհար էին, երկրաչափական գիծի նման բան մը միայն կը մընար, որ ո՛չ լայնք ունէր ո՛չ հաստութիւն:

Առաջին չարժուն կամուրջն երկրորդը անցնելու տեղը անկիւն մը ընտրեր էր, դուրս ցցուած քարերէ ձեւացած տեսակ մը ուղղանկիւնաց սրամածեռ. այդ քարերէն մին իր գլուխը կը պաշտպանէր, ուրիշ մը՝ փորը, երրորդ մը՝ ծունգերը, և Փիթիւ կ'ուրախանար որ բնութիւնը և բերդաշինութիւնը առանց սքանչելի կերպով մը բաղադրուեր էին որ, մէյմէկ քար կը գտնէր պաշտպանելու համար իր մարմնոյն այն մասերը, որոնք կրնային մահացու կերպով վիրաւորուիլ:

(Շարունակելի)